

FORMAT ZA IZVJEŠĆE O PROVEDBI AARHUŠKE KONVENCIJE

Sljedeće izvješće dostavljeno je u ime Republike Hrvatske u skladu s odlukom I/8 i II/10.

Ime službenika nadležnog za dostavljanje nacionalnog izvješća:	
Potpis:	
Datum:	

IZVJEŠĆE O PROVEDBI

Stranka:	Republika Hrvatska
Nacionalna žarišna točka	
Puni naziv institucije:	Ministarstvo zaštite okoliša i prirode
Ime i titula službenika:	
Adresa:	Ulica Republike Austrije 14, 10000 Zagreb, Croatia
Telefon:	
Faks:	
E-pošta:	

POSTUPAK IZRADE IZVJEŠĆA

Navedite kratko informacije o postupku izrade ovog izvješća, uključujući informacije o tome koje vrste javnih vlasti su konzultirane ili su doprinijele izradi istog, kako se konzultirala javnost i kako se uzeo u obzir ishod/rezultat javnih konzultacija te koji se materijal koristio kao temelj za izradu izvješća.

Odgovor:

Izvješće za ovaj ciklus izvješćivanja temelji se na prethodnom, II. nacionalnom izvješću Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: RH) koje je nadopunjeno s novim podacima.

Izradu izvješća koordiniralo je Ministarstvo zaštite okoliša i prirode (MZOIP) u suradnji s Ministarstvom pravosuđa i drugim tijelima javne vlasti u čijoj su nadležnosti teme vezane za okoliš. Mreža organizacija za zaštitu okoliša Zeleni forum imenovala je svoju predstavnicu iz udruge Zelena Istra za članicu Radne grupe za izradu nacrtu prijedloga Izvješća. Nacrt prijedloga Izvješća dan je na javnu raspravu putem internetskih stranica MZOIP-a u trajanju od 30 dana.

Navedite svaku posebnu okolnost koja je važna za razumijevanje izvješća, npr. Postoji li federalna i/ili decentralizirana struktura za donošenje odluka, imaju li odredbe Konvencije izravan utjecaj na njeno stupanje na snagu, ili jesu li financijska ograničenja značajna prepreka provedbi (nije obvezno).

Odgovor:

/

Članak 3.

Navedite zakonske, regulatorne i ostale mjere kojima se provode opće odredbe u stavcima 2, 3, 4, 7 i 8 članka 3.

Odgovor:

Više se hrvatskih zakona i podzakonskih propisa odnosi na provedbu općih odredbi članka 3. o čemu se izvijestilo u prethodnim nacionalnim Izvješćima. Međutim od završetka II. Izvješća neki su se zakoni koji se odnose na okoliš kao i neki drugi relevantni za provedbu Konvencije izmijenili i nadopunili u svrhu usklađivanja nacionalnog zakonodavstva s onim Europske unije (Hrvatska je postala članica Europske unije 1. srpnja 2013.). Usvojen je novi Zakon o zaštiti okoliša (NN¹ 80/13; u daljnjem tekstu ZOZO), Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13), Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13), Zakon o zaštiti zraka (NN 130/11; u daljnjem tekstu: ZZZ), i Zakon o pravu na pristup informacijama (NN 25/13; u daljnjem tekstu: ZPPI), dok je Zakon o vodama nadopunjen (NN 153/09, 63/11, 130/11 i 56/13; u daljnjem tekstu: ZOV).

U novim zakonima su sve odredbe bitne za provedbu Konvencije prenesene iz prijašnjih zakona, no ima i poboljšanja. Tako novi ZPPI uspostavlja napredniji standard proaktivne objave informacija i dokumenata tijela javne vlasti u svrhu savjetovanja sa zainteresiranom javnošću (članak 11.).

Relevantni su i ovi novi propisi: Pravilnik o uzajamnoj razmjeni informacija i izvješćivanju o kvaliteti zraka (NN 57/13), Pravilnik o praćenju kvalitete zraka (NN 3/13), Uredba o razinama onečišćujućih tvari u zraku (NN 117/12), Uredba o graničnim vrijednostima emisija onečišćujućih tvari u zrak iz nepokretnih izvora (NN 117/12), Uredba o kakvoći tekućih naftnih goriva (NN 33/11), Pravilnik o praćenju, izvješćivanju i verifikaciji izvješća o emisijama stakleničkih plinova iz postrojenja i zrakoplova u razdoblju koje započinje 1. siječnja 2013. godine (NN 77/13), Pravilnik o praćenju emisija stakleničkih plinova u Republici Hrvatskoj (NN 134/123).

Nakon što je Vlada RH usvojila *Kodeks savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata* (NN 140/2009; u daljnjem tekstu: Kodeks), Ured za udruge Vlade RH izradio je *Smjernice za njegovu primjenu*, koje opisuju postupak savjetovanja sa zainteresiranom javnošću i pojašnjavaju njegovu svrhu te odražavaju standarde participativnog odlučivanja što propisuje i Aarhuška konvencija za okolišna pitanja. Kako bi se dodatno olakšala provedba *Kodeksa*, u 2012. godini izdan je i *Priručnik za savjetovanje sa zainteresiranom javnošću*, nastao u sklopu projekta "Jačanje kapaciteta Ureda za udruge Vlade Republike Hrvatske radi izgradnje učinkovitog partnerstva s organizacijama civilnoga društva u borbi protiv korupcije" (IPA 2009). *Priručnik* služi kao jednostavan i razumljiv alat koji pojedine dijelove *Smjernica* potanje obrazlaže i potkrjepljuje primjerima, a sadrži i primjere obrazaca za lakšu praktičnu primjenu. U okviru projekta definirao se cjelovit program izobrazbe i treninga za *koordinatore savjetovanja* (imenovani su u tijelima državne uprave i uredima Vlade RH). Program izobrazbe i treninga za *koordinatore savjetovanja* proveden je kroz tri modula (siječanj - ožujak 2012.), uz stalno pružanje tehničke pomoći tijelima državne uprave u izgradnji sposobnosti za učinkovito savjetovanje koje će se provoditi i nakon provedbe samog projekta.

Također, Ured za udruge u suradnji s Državnom školom za javnu upravu, provodi program sustavne izobrazbe za državne službenike tj. imenovane koordinatore savjetovanja u tijelima državne uprave i uredima Vlade, koji su odgovorni za postupak savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata. Seminari su ujedno namijenjeni i ostalim državnim i lokalnim službenicima koji rade na poslovima informiranja, pravnim pitanjima i poslovima suradnje s udrugama, organizacijama civilnoga društva i interesnim skupinama

¹ Narodne novine

Na sjednici Vlade RH održane 31. listopada 2012. usvojene su dopune Poslovnika Vlade kojima je dodatno afirmiran *Kodeks*. Dopunama Poslovnika Vlade, javno savjetovanje i izvještavanje o rezultatima savjetovanja predviđa se kao dio procesa donošenja političkih odluka na državnoj razini.

Ured za udruge priprema godišnja izvješća o provedbi *Kodeksa*, koja pokazuju napredak u primjeni standarda savjetovanja, a koja su dostupna na internetskoj stranici Ureda. Dio procesa primjene *Kodeksa* vezan uz donošenje nekoliko važnih dokumenata: Akcijski plan za provedbu inicijative Partnerstvo za otvorenu vlast u Republici Hrvatskoj (usvojen na sjednici Vlade RH, 5. travnja 2012.); Nacionalna strategija stvaranja poticajnog okruženja za razvoj civilnog društva od 2012. - 2016. g. (usvojena na sjednici Vlade RH 12. srpnja 2012.) (posebno Mjera 7., Mjera 9. i Mjera 11.); novi Akcijski plan uz Strategiju suzbijanja korupcije (usvojena na sjednici Vlade RH 15. studenog 2012.).

Objasnite kako su provedeni ovi stavci. Posebno opišite:

(a) u pogledu stavka 2, mjere poduzete kako bi se osiguralo da službenici i tijela vlasti pomažu i pružaju potrebne upute;

Odgovor:

Temeljna načela ponašanja tijela državne uprave i drugih državnih tijela, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave te pravnih osoba koje imaju javne ovlasti su regulirane Zakonom o općem upravnom postupku (NN 47/09; u daljnjem tekstu: ZUP) pa kada u upravnim stvarima, neposredno primjenjujući propise, rješavaju o pravima, obvezama ili pravnim interesima građana, odnosno pravnih osoba ili druge stranke, ovaj zakon se supsidijarno primjenjuje i u postupcima traženja pristupa informacijama.

Temeljem ZPPI-ja sva su tijela javne vlasti dužna imenovati službenika za informiranje mjerodavnog za rješavanje ostvarivanja prava na pristup informacijama. Dužnost pružanja informacija i obrazloženja o upravnim poslovima je također regulirana Zakonom o državnim službenicima (NN 92/05, 107/07, 27/08, 34/11, 49/11, 150/11, 34/12, 49/12 – pročišćeni tekst, 38/13).

Uprava za inspekcijske poslove MZOIP-a ima organizirano svakodnevno telefonsko dežurstvo inspektora zaštite okoliša u cilju pružanja informacija javnosti kao i zaprimanje stranaka svaki prvi i treći ponedjeljak u mjesecu. Također, zainteresiranoj javnosti omogućeno je putem elektroničke pošte uputiti bilo kakvu prijavu/upit na adresu okoliš.inspekcija@mzoip.hr.

(b) u pogledu stavka 3, mjere poduzete u cilju promicanja obrazovanja i svijesti o okolišu;

Odgovor:

Tijela javne vlasti u čijoj su nadležnosti pojedine sastavnice okoliša i održivi razvoj kontinuirano provode kampanje podizanja svijesti o okolišu. Osmišljavaju se i tiskaju edukacijsko-promidžbeni materijali (slikovnice, plakati, brošure, letci, naljepnice i drugo) te se na TV-u i radiju emitiraju edukativno-promidžbeni spotovi u svrhu popularizacije i informiranja javnosti o okolišu i prirodi.

Obrazovanje o okolišu ima važno mjesto u Hrvatskom obrazovnom kurikulumu. U vrtićima, osnovnim i srednjim školama se provode brojne aktivnosti s ciljem promicanja obrazovanja i svijesti o okolišu. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta (u daljnjem tekstu: MZOS) u suradnji s drugim tijelima državne uprave omogućuje distribuciju raznih promotivnih brošura i letaka o temama koje su vezane za okoliš. U okviru nacionalne kampanje „Zdrav za 5“ namijenjene školskoj djeci u 2012./2013., koju su koordinirala ministarstva nadležna za unutarnje poslove, zdravlje i okoliš, na neformalni način se govorilo o važnosti očuvanja zdravlja i okoliša i usvajanja zdravih stilova života (prevencija od droge, alkohola i kladenja, otpad u okolišu).

Povodom obilježavanja 25. godina Montrealskog protokola o tvarima koje oštećuju ozonski sloj i 16. rujna Dana zaštite ozonskog sloja MZOIP je u 2012. godini koordinirao niz aktivnosti, predavanja, izrada edukativno-promidžbenih materijala i sl. namijenjenih školskoj djeci (<http://www.mzoip.hr/default.aspx?id=4808>).

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (u daljnjem tekstu: FZOEU) u RH ima posebnu ulogu u promicanju svijesti o okolišu te provodi edukativno-promidžbene programe o zaštiti okoliša i

poticanju energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije. Također sufinancira razne konferencije i skupove vezane za teme okoliš, energetika i društveno odgovorno poslovanje. FZOEU kontinuirano objavljuje dvomjesečno edukativno-promidžbeno glasilo „Eko reviju“ koja se tiska u 6000 primjeraka, a u kojem se uz informacije o aktivnostima FZOEU objavljuju i novosti u zaštiti okoliša i energetici. Časopis se šalje svim jedinicama lokalne samouprave, raznim državnim, javnim i stručno-znanstvenim institucijama, udrugama te tvrtkama koje surađuju s FZOEU (<http://www.fzoeu.hr/hrv/index.asp?s=revija>).

Hrvatski zavod za toksikologiju i antidoping izradio je posebno namijenjenu internetsku stranicu za građanstvo kojoj je cilj educirati javnost o opasnosti i zaštiti od opasnih kemikalija (<http://www.otrovno.com/>), na kojoj su dostupni promotivni materijali.

Državni zavod za zaštitu prirode (u daljnjem tekstu: DZZP) kontinuirano izdaje edukativno-promidžbene materijale u svrhu popularizacije i informiranosti javnosti o zaštiti prirode kao dijelu okoliša i objavljuje ih na svojoj internetskoj stranici <http://www.dzpz.hr/>. Pored toga medijski se redovito prate događanja oko obilježavanja datuma značajnih za zaštitu prirode koje DZZP organizira. Izrađene su i nove internetske stranice putem kojih se javnost obavještava o invazivnim vrstama <http://www.invazivnevrste.hr/> i o velikim zvijerima u Hrvatskoj <http://www.life-vuk.hr/vuk/>. Otvoren je facebook profil na internetskim stranicama DZZP <http://www.facebook.com/pages/Drzavni-Zavod-za-Zastitu-Prirode>.

Niz je aktivnosti pokrenuto u cilju promicanja obrazovanja i svijesti o važnosti zaštićenih područja uključenih u ekološku mrežu Natura 2000 te je uspostavljen portal sa svim relevantnim informacijama <http://www.natura2000.hr/>.

U sklopu Projekta podrške implementaciji strateškog plana Konvencije o bioraznolikosti 2011.-2020. u Hrvatskoj“ (nositelj MZOIP; lipanj 2012. - lipanj 2014.), financiranog od strane Globalnog fonda za okoliš (GEF), provodi se istraživanje informiranosti i stavova javnosti o zaštiti prirode, s ciljem razvijanja komunikacijske strategije <http://www.zastita-prirode.hr/>.

AZO promiče svijest o okolišu u široj javnosti prvenstveno izdavanjem informativnih i edukativnih tiskanih materijala, objavljivanjem svih relevantnih informacija kojima raspolaže u svom djelokrugu na internetskoj stranici te organiziranjem edukativnih akcija povodom značajnih datuma važnih za zaštitu okoliša (<http://www.azo.hr>). Tako se održavaju predavanja u školama u povodu Dana planeta Zemlje i Svjetskog dana zaštite okoliša, stručnjaci AZO uključuju se u tribine za građanstvo te se u povodu Dana zaštite okoliša organiziraju nagradni natječaji s ekološkim temama za djecu i odrasle. AZO se predstavlja javnosti i sudjelovanjem svake godine na izložbi u sklopu Zagrebačkog energetskeg tjedna (više o tome je u **Dodatku I**). Od prosinca 2010. u sklopu sjedišta AZO u Zagrebu, otvoren je Info centar za građane, koji radi svakoga dana od 11 do 14 sati i na kojemu javnost može dobiti sve potrebne informacije i publikacije o okolišu i prirodi.

Vezano za podatke iz Registra onečišćavanja okoliša (ROO), od pokretanja ROO baze 2008. godine AZO vodi *help desk* ROO, preko kojeg djelatnici, putem elektronske pošte roo@azo.hr i telefona 01/5579966 tijekom izvještajnog razdoblja tj. od 1. siječnja do 1. ožujka od 9.00-11.30, odgovaraju na stručna i tehnička pitanja obveznika dostave podataka, nadležnih tijela u županijama i inspekcije zaštite okoliša.

Hrvatske vode (u daljnjem tekstu: HV) kontinuirano izdaju informativno-stručni mjesečnik Hrvatska vodoprivreda i znanstveni časopis Hrvatske vode, putem kojih se šira javnost informira o pitanjima iz područja upravljanja vodama (<http://www.voda.hr/001-483>). U podizanju svijesti o važnosti voda i vodnoga okoliša, HV organiziraju obilježavanje Međunarodnog dana voda (22. 3.), Dana Dunava (28. 6.) i dana Hrvatskih voda (7. 9.), prigodom kojega se dodjeljuju godišnje nagrade za najbolje diplomske, magistarske i doktorske radove te stručne knjige iz područja hidrotehnike i drugih područja koja se odnose na vodno gospodarstvo. Također, HV su pokrovitelj stručnih skupova i redovito sufinanciraju znanstvene projekte vezane za upravljanje vodama.

Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost (DZRNS) nositelj je Projekta izrade kalendara s učeničkim likovnim radovima na temu primjene nuklearne tehnologije s dodatnim informacijama o pripravnosti u RH za slučaj nuklearne nesreće i preporukama za postupanje, a koji se provodi od 2002. godine u suradnji s Agencijom za odgoj i obrazovanje i Nuklearnom elektranom Krško, uz suglasnost

MZOS. Kalendar je prvenstveno namijenjen obiteljima s boravištem u krugu 25 kilometara od Nuklearne elektrane Krško i s boravištem u krugu 100 kilometara od Nuklearne elektrane Pakš te se dijeli učenicima osnovnih škola iz tih područja. Akcija prikupljanja likovnih radova provodi se u tim školama među učenicima od trećeg do osmog razreda.

U okviru projekta „Jačanje suradnje s civilnim društvom“ u 2013.g. provedeni su seminari na kojima su se službenici na lokalnoj razini upoznali s načelima Aarhuške konvencije i sa Smjernicama za informiranje i sudjelovanje javnosti i zainteresirane javnosti u postupcima procjene utjecaja zahvata na okoliš (PUO) i strateške procjene utjecaja plana i programa na okoliš (SPUO) koje je izdalo MZOIP <http://puo.mzoip.hr/default.aspx?id=6543>).

(c) u pogledu stavka 4, mjere poduzete kako bi se osiguralo da postoji odgovarajuće priznanje i podrška udrugama, organizacijama ili grupama koje promiču zaštitu okoliša;

Odgovor:

U Hrvatskoj postoji više mehanizama kroz koje se daje podrška udrugama i organizacijama koje promiču zaštitu prirode i okoliša te se svi podaci na nacionalnoj razini objedinjuju i objavljuju u godišnjim *Izvešćima o dodijeljenim financijskim potporama za projekte i programe organizacija civilnoga društva* koje koordinira Ured za udruge Vlade RH.

Vlada RH putem godišnjih Izvešća redovito prati dinamiku financiranja te daje preporuke za unapređenje sustava dodjele financijskih potpora projektima i programima organizacija civilnoga društva (OCD) u Hrvatskoj (<http://www.uzuvrh.hr/stranica.aspx?pageID=34>). U Izvešću se nalaze podaci o financijskim i nefinancijskim potporama koji se izdvajaju iz državnog, županijskih, gradskih i općinskih proračuna. Dio sredstava ide i iz prihoda od igara na sreću, iz naknada onečišćivača okoliša te iz sredstava proračunske zalihe. Projekti i programi su prema namjeni svrstani u 22 područja, a na projekte i programe iz područja zaštite okoliša i održivog razvoja u 2011. godini izdvojeno je 3.153.697,72 kn, a u 2012. godini 806.646,44 kn od ukupnih financijskih potpora koje su dane OCD-ima za tu godinu. Sredstava bi bila značajno veća kada bi se uključila i sredstva iz drugih javnih izvora kao npr. institucionalne podrške Nacionalne zaklade, financiranje temeljnih troškova kao centara znanja, sufinanciranje za projekte financirane iz fondova EU, kao i podrška na drugim natječajima državnih tijela.

U 2013. g. FZOEU je na temelju natječaja odobrio sufinanciranje 22 projekta OCD-a u području zaštite okoliša i prirode u iznosu od 1.773.174,00 kn te 4 projekta u području energetske učinkovitosti i poticanja korištenja obnovljivih izvora energije u iznosu od 178.176,00 kn.

Tako, HV redovito sufinanciraju projekte i skupove koje organiziraju OCD koje su vezane za područje voda. Ukupni dodijeljeni iznos u 2011. godini iznosio je 380.000,00 kn, u 2012. godini 291.500,00 kn, dok je za 2013. godinu planiran iznos od 310.000,00 kn.

Ured za udruge Vlade RH korisnička je institucija dviju shema bespovratnih sredstava vezanih za zaštitu okoliša, a koje su trenutno u fazi provedbe, (i) IPA 2008 Razvoj kapaciteta nevladinih organizacija za nadgledanje usklađivanja s pravnom stečevinom EU u području održivog upravljanja prirodnim izvorima i regionalnog održivog razvoja u urbanim i ruralnim područjima, (ii) IPA 2010 Potpora doprinosu OCD-a u razvoju, provedbi, promicanju i praćenju provedbe politika održivog razvoja i zaštite okoliša (više o tome je u **Dodatku II**). U fazi vrednovanja je i shema bespovratnih sredstava pod nazivom IPA 2011 Potpora organizacijama civilnog društva za razvijanje partnerstava za održivo korištenje zaštićenih područja u Hrvatskoj, uključujući moguća područja unutar NATURA 2000.

MZOIP je zbog nedostatka sredstava u protekle tri godine objavio samo jedan godišnji natječaj za dostignuća u području zaštite okoliša za OCD (2011.g.) čime je prekinut dugogodišnji kontinuitet u sufinanciranju projekata civilnog društva. Međutim, Uprava za zaštitu prirode MZOIP-a redovito surađuje s udrugama koje se bave zaštitom prirode te sufinancira njihov rad na ugovorenim obvezama.

(d) u pogledu stavka 7, mjere poduzete u cilju promicanja načela Konvencije

u međunarodnim procesima uključujući:

- (i) mjere poduzete u svrhu koordinacije unutar i između ministarstava kako bi se obavijestili službenici koji su uključeni u drugim relevantnim međunarodnim forumima o članku 3 stavak 7 i o Almaty Smjernicama, i navesti je su li mjere koordinacije u tijeku*
- (ii) mjere poduzete na nacionalnoj razini kako bi se osigurao pristup informacijama koje se odnose na međunarodne forume, kao i na kojoj je razini pristup informacijama osiguran*
- (iii) mjere poduzete na nacionalnoj razini kako bi se promoviralo i omogućilo sudjelovanje javnosti u međunarodnim forumima (npr. poziv članovima organizacija civilnog društva/udruga da budu dio delegacije Stranke u međunarodnim pregovorima iz područja okoliša ili uključivanje organizacija civilnog društva/udruga u izradi službenog stava Stranke u takvim pregovorima), kao i na kojoj je razini pristup informacijama osiguran*
- (iv) mjere poduzete u svrhu promidžbe načela Konvencije u postupcima drugih međunarodnih foruma*
- (v) mjere poduzete u svrhu promidžbe načela Konvencije u radu, projektima, odlukama i drugim nezavisnim događanjima u drugim međunarodnim forumima*

Odgovor:

Načelo suradnje unutar države u provedbi zaštite okoliša i suradnja s drugim državama te obavješćivanje drugih država o prekograničnim utjecajima na okoliš te razmjena informacija o okolišu propisano je u ZOZO. Također ZZZ propisuje da će MZOIP pokrenuti aktivnosti s nadležnim tijelom druge države kako bi se donijeli zajednički planovi i programi za smanjivanje onečišćenja zraka primjenom prikladnih mjera ako dođe do značajnog prekograničnog onečišćenja zraka. RH promiče načela Konvencije o procjeni utjecaja na okoliš preko državnih granica (ESSPOO) između ostalog, putem bilateralnih i multilateralnih tijela/međunarodnih ugovora u kojima/kojih je RH stranka.

O rezultatima međunarodne i međuresorne suradnje MZOIP redovito izvještava javnost putem internetskih stranica, kao i putem izjava za javnost na zahtjev medija ili samoinicijativno. Ponekad, ovisno o financijskim mogućnostima, na sastancima stranaka vezano za provođenje međunarodnih konvencija kojih je RH potpisnica uključuju se predstavnici organizacija civilnog društva.

Također, prema Subregionalnom planu propisano je obavješćivanje tijela drugih država o onečišćenju mora. Temeljem odredbi Subregionalnog plana intervencija za sprječavanje, spremnost za i reagiranje na iznenadna onečišćenja Jadranskog mora većih razmjera (NN-MU 7/08), propisano je da su stranke obvezne uspostaviti i održavati djelotvoran i operativan sustav priopćavanja u skladu sa standardnim sustavom POLREP čije je korištenje dogovoreno u okviru Protokola o sprječavanju i iznenadnoj opasnosti uz Barcelonsku konvenciju. Odredbom točke 4.4 Subregionalnog plana, propisano je da će uspostavljene nacionalne ekipe za podršku davati savjete nacionalnom vrhovnom zapovjedniku u vezi informiranja javnosti. Odredbe točke 8.1 do 8.4 Subregionalnog plana, imenovani časnik za odnose s javnosti održavat će kontakte s tiskom, pripremati biltene u ime vrhovnog zapovjednika, pratiti informacije objavljene u tisku i davati pojašnjenja o eventualnim nesporazumima.

(e) u pogledu stavka 8, mjere poduzete kako bi se osiguralo da osobe koje ostvaruju svoja prava sukladno Konvenciji ne budu kažnjene, gonjene ili uznemiravane.

Odgovor:

Ovo je pravo osigurano kroz ustavno načelo zakonitosti iz čl. 16. Ustava RH (NN 85/10 – pročišćeni tekst) te načela prava na žalbu iz čl. 18. Ustava RH.

Opišite sve prepreke na koje ste naišli tijekom provedbe bilo kojeg od stavaka članka 3 navedenih iznad.

Odgovor:

Člankom 4. (16) ZOZO-a je definirano da je "Javni interes, interes u pitanjima zaštite okoliša koji iskazuje Država, ili jedinica lokalne odnosno područne (regionalne) samouprave sukladno svojem statutu". No, ima primjedbi od OCD-a da ova definicija onemogućava građane i njihove organizacije da zastupaju javni interes te da se pojam mora promijeniti tako da uključuje i udruge.

Člankom 4. (74) utvrđeno je da je „Tijelo javne vlasti tijelo državne vlasti, tijelo jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i pravne osobe s javnim ovlastima koje obavljaju djelatnosti u vezi s okolišem“. Neke OCD ističu da je ova definicija ograničavajuća, jer ne uključuje fizičke osobe koje obnašaju javne administrativne dužnosti u vezi s okolišem kako to propisuje Aarhuška konvencija (čl. 2. st. 2.). Smatraju da ova neusklađenost ZOZO-a s Konvencijom u pogledu definicije tijela javne vlasti može u praksi negativno odraziti na ostvarenje prava na pristup informacijama o okoliša u slučaju da se informacija zatraži od tijela koje spada pod tijelo javne vlasti prema Konvenciji, ali ne i prema ZOZO-u.

Međutim, u praksi nije poznato da neke fizičke osobe koje obnašaju javne administrativne dužnosti prema nacionalnom zakonodavstvu u vezi s okolišem, imaju informacije o okolišu, a koje nemaju Ministarstva.

Druga primjedba OCD-a se odnosi na definiciju tijela javne vlasti u samoj Aarhuškoj konvenciji te smatraju da ona treba obuhvatiti tijela i institucije koje djeluju u sudbenom ili zakonodavnom svojstvu (čl. 2. st. 2.).

Vezano za način obavještanja javnosti o različitim fazama postupka Procjene utjecaja zahvata na okoliš (PUO) i Strateške procjene utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (SPUO), primjedbe su da nije dostatno koristiti samo internetske stranice već da je potrebno uvesti obavezu da se o svakom dijelu postupka procjene utjecaja pogođena javnost obavijesti dodatno putem lokalnih medija, ili da se uvede obaveza identificiranja zainteresirane javnosti kojoj će se direktno dostavljati obavijesti o fazama postupka.

Prema podacima iz Državnog zavoda za statistiku za 2012.g. 68% kućanstva u RH ima informacijsku i komunikacijsku tehnologiju od toga 66% ima pristup internetu s tendencijom porasta zbog čega se ovaj oblik komunikacije sve više koristi u RH.

Navedite dodatne informacije o praktičnoj primjeni općih odredbi Konvencije.

Odgovor:

/

Navedite važne adrese web stranica, ukoliko su dostupne:

<http://www.mzoip.hr/default.aspx?id=4808>
<http://www.fzoeu.hr/hrv/index.asp?s=revija>
<http://www.otrovno.com/>
<http://www.dzpz.hr/>
<http://www.life-vuk.hr/vuk/>
<http://www.invazivnevrste.hr/>
<http://www.azo.hr>
<http://www.voda.hr/001-483>
<http://puo.mzoip.hr/default.aspx?id=6543>
<http://www.natura2000.hr/>
<http://www.zastita-prirode.hr/>

Članak 4.

Navedite zakonske, regulatorne i ostale mjere kojima se provode odredbe o pristupu informacijama o okolišu u članku 4.

Odgovor:

ZOZO, ZPPI i Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08, u daljnjem tekstu: UISJ) su temeljni propisi koji reguliraju provedbu članka 4. Određene mjere su također dodatno integrirane i u druge propise koji se odnose na određena područja okoliša. Važno je istaknuti da je Direktiva 2003/4/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o pristupu javnosti podacima o okolišu potpuno transponirana u nacionalno zakonodavstvo. To se odnosi i na definicije iz čl. 2. Aarhuške konvencije koje su prenijete u ZOZO kao i u ZPPI.

Odredbe iz čl. 3., st. 9. Aarhuške konvencije su regulirane ustavnim principom o jednakopravnosti građana i temeljem odredbi ZPPI-ja. Također temeljem ZOZO-a i ZPPI svatko ima pristup informacijama bez obveze navođenja interesa te je propisan pristup podacima i informacijama. Pravo na informaciju ostvaruje se podnošenjem zahtjeva. Ukoliko se zahtjev podnosi pisanim putem potrebno je ispuniti propisani [Obrazac zahtjeva za pristup informacijama](#) kojeg se može podnijeti elektroničkim putem, običnom poštom ili osobno donijeti. U Obrascu podnositelj zahtjeva može na jedan od četiri načina zatražiti pristup informaciji: neposredno pružanje informacije (usmenim putem), uvid u dokumente i pravljenje preslika dokumenata koji sadrže traženu informaciju, dostavljanje preslika dokumenta koji sadrži traženu informaciju i na drugi način (upisuje sam podnositelj zahtjeva) (Pravilnik o ustroju, sadržaju i načinu vođenja službenog upisnika o ostvarivanju prava na pristup informacijama; NN 137/04). Vremenski rok za davanje informacija je 15 dana i reguliran je ZOZO-om i ZPPI-jem.

(c) u pogledu stavaka 3 i 4, mjere poduzete u cilju:

(i) osiguranja izuzeća od zahtjeva;

(ii) osiguranja primjene testa javnog interesa s kraja stavka 4;

Odgovor:

Prema ZOZO (čl. 158.), tijelo javne vlasti koje posjeduje informaciju o okolišu ne može odbiti zahtjev za informacijama, ako se taj zahtjev odnosi na ispuštanja ili druge emisije u okoliš. Također, prilikom odlučivanja o zahtjevu procijeniti će je li zaštita javnog interesa od veće važnosti nego interes ostvaren objavljivanjem tražene informacije. Tako ZPPI (čl. 16.) propisuje da je tijelo javne vlasti nadležno za postupanje po zahtjevu za pristup informacijama dužno, prije donošenja odluke provesti test razmjernosti i javnog interesa. Također, ograničenja u pravu na pristup informacijama, kao i izuzeća od njih, propisana su čl. 15. ZPPI-ja kao i čl. 26. Pravilnika o vodnoj dokumentaciji (NN 13/06). U postupku ostvarivanja prava na pristup informacijama na odgovarajući način primjenjuju se i odredbe ZUP-a.

(d) u pogledu stavka 5, mjere poduzete kako bi se osiguralo da tijelo vlasti koje ne posjeduje zatražene informacije o okolišu poduzme potrebne korake;

Odgovor:

U pogledu stavka 5 primjenjuje se čl. 21. ZPPI-ja. Prema tome, ako tijelo javne vlasti ne posjeduje informaciju, a ima saznanja o tijelu koje je posjeduje, dužno je, bez odgode, ustupiti zahtjev tome tijelu. Pored toga u postupku ostvarivanja prava na pristup informacijama na odgovarajući način primjenjuju se odredbe ZUP-a.

(e) u pogledu stavka 6, mjere poduzete kako bi se osiguralo da se primijeni uvjet da se informacije filtriraju i učine dostupnima;

Odgovor:

Ove mjere omogućene su prema čl. 15. stavak 5. ZPPI-ja. Konkretno, ako je dio tražene informacije poslovna, profesionalna ili porezna tajna, preostali dijelovi informacije učinit će se dostupnim.

(f) u pogledu stavka 7, mjere poduzete kako bi se osiguralo da se odbijanje odvija u roku i u skladu s ostalim uvjetima vezanim uz odbijanje zahtjeva;

Odgovor:

Tijelo javne vlasti će rješenjem odbiti zahtjev (čl. 23., st. 5, ZPPI) ako se tražene informacije tiču postupaka koje vode nadležna tijela u pred istražnim i istražnim radnjama za vrijeme njihova trajanja te ako je tražena informacija poslovna, profesionalna ili porezna tajna, a po prethodno pribavljenom mišljenju Ureda vijeća za nacionalnu sigurnost i provedenom testu razmjernosti i javnog interesa. Također, ako utvrdi da nema osnove za dopunu ili ispravak te ako se traži informacija koja se ne smatra informacijom prema definiciji iz ZPPI.

Rok za rješavanje zahtjeva, pa tako i za njegovo odbijanje je 15 dana. Ovaj rok se može produžiti na dodatnih 15 dana (čl. 22. ZPPI) uz pisanu obavijest i obrazloženje podnositelju u roku od 8 dana od podnošenja Zahtjeva.

(g) u pogledu stavka 8, mjere poduzete kako bi se osiguralo da se drži uvjeta za naplaćivanje.

Odgovor:

Primjenjuje se ZPPI, čl. 19. U slučajevima kada postoje stvarni materijalni troškovi pri obradi i dostavi traženih podataka (poput cijene izrade preslika, pohrane na elektronske medije i sl.) naplaćuje se naknada (AZO, DZZP, MZOIP).

Opišite sve prepreke na koje ste naišli tijekom provedbe bilo kojeg od stavaka članka 4.

Odgovor:

OCD su evidentirali kršenje prava na pristup informacijama, koje je ilustrirano s dva slučaja (Šijanski kolektor i rotor u Puli). Kronologija događaja dostupna je na internetskoj stranici Zelena Istra: <http://www.zelena-istra.hr/?q=node/1256>

Iskustvo Zelene Istre govori da i dalje u praksi postoji problem u dobivanju informacija: od 35 zahtjeva za pristup informacijama upućena tijelima javne vlasti u 2013.g. potpunu i istinitu informaciju u predviđenom roku dobili su u 22 slučaja. Nepotpunih, neistinitih ili informacija dostavljenih izvan roka bilo je 6. Tražene informacije nisu primili 7 puta i to od Grada Pule, Općine Marčana, Zračne luke Pula, Pula Herculane d.o.o., Kaštijuna d.o.o., Građevinske inspekcije u Pazinu i MZOIP-a. Ova statistika ne obuhvaća požurnice, zahtjeve za dopunu i žalbe AZO. Zaključuju da je građanima vjerojatno još teže doći do informacija.

Udruga Gong provodi godišnju analizu provedbe ZPPI. U zaključcima za 2012. g. navodi se da provedba ZPPI u značajnoj mjeri zahtijeva dodatna poboljšanja, kako u pogledu aktivne objave informacija od strane institucija tako i u pogledu koherentne primjene Zakona na zahtjeve kojima se traže osjetljive informacije o raspolaganju sredstvima iz proračuna. Iako u institucijama na državnoj razini postoji svijest o važnosti informiranja građana putem internetskih stranica, još uvijek nisu sklone objavi detaljnijih informacija koje se odnose na njihove financije, kako u području detaljne objave ugovora o javnim nabavama, tako i u dijelu objave proračuna s kojim raspolažu i koliko ga odgovorno troše.

U međuvremenu je u 2013.g. usvojen novi ZPPI koji je unjeo novine kako bi se poboljšao sustav kontrole i praćenja provedbe pristupa informacijama. To uključuje imenovanje nacionalnog Povjerenika za informiranje i osnivanje Ureda povjerenika koji će provoditi inspekcijski nadzor nad provedbom ZPPI.

Navedite dodatne informacije o praktičnoj primjeni odredbi o pristupu informacijama, npr. postoje li statistike o broju zahtjeva, broju odbijenih zahtjeva i razloge za njih?

Odgovor:

Hrvatska ima kontinuitet u praćenju provedbe ZPPI-ja. Prema članku 60. stavku 2. ZPPI-ja sva tijela javne vlasti dužna su do 31. siječnja Povjereniku za informiranje (odnosno Agenciji za zaštitu osobnih podataka prema čl. 66. st. 1. ZPPI-ja) dostaviti izvješće o provedbi ZPPI-ja za prethodnu godinu. Povjerenik podnosi Hrvatskom saboru izvješće o provedbi ovog Zakona najkasnije do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu godinu. Člankom 60. stavkom 3. ZPPI-ja su propisani podaci koje mora sadržavati izvješće.

Iz analize podataka svih izvješća o provedbi ZPPI-ja za 2012. godinu, posebno o načinu odlučivanja o podnesenim zahtjevima, utvrđuje se napredak u ostvarivanju prava na pristup informacijama, s obzirom da je usvojeno 93% svih podnesenih zahtjeva. Postupanje po zahtjevima za ostvarivanje prava na pristup informacijama ukazuje i na otvorenost tijela javne vlasti u komuniciranju s ovlaštenicima prava na informaciju, što je pokazatelj ostvarivanja pozitivnih ciljeva i svrhe ZPPI-ja. Izvješće o provedbi ZPPI-ja dostupno je na službenim internetskim stranicama Agencije za zaštitu osobnih podataka (<http://www.azop.hr/>).

Agencija za zaštitu osobnih podataka (AZOP), do 8. ožujka 2013. g., kada je stupio na snagu novi ZPPI nije imala pravo uvida u informacije klasificirane stupnjem tajnosti sukladno zakonu i/ili općem aktu donesenom na temelju zakona kojim se propisuje tajnost podataka, a time nije imala ni mogućnost provođenja testa javnog interesa za klasificirane podatke. Člankom 25. novog ZPPI propisano je da su tijela javne vlasti dužna Povjereniku za informiranje, odnosno AZOP-u do izbora Povjerenika za informiranje, u postupku po žalbi protiv rješenja o ograničenju informacija iz čl. 15. st. 2. i 3. ovog Zakona, omogućiti uvid u informacije koje su predmet postupka, u koje se ubrajaju i informacije koje su klasificirane stupnjem tajnosti. Na osnovu toga će Povjerenik, odnosno AZOP zatražiti mišljenje Ureda Vijeća za nacionalnu sigurnost, sukladno zakonu kojim se uređuje tajnost podataka.

Zakonom je propisano da Povjerenik, odnosno AZOP u postupku rješavanja po žalbi ispituje pravilnost provedenog testa razmjernosti i javnog interesa, odnosno provodi test razmjernosti i javnog interesa tek kad utvrdi da je žalba osnovana, pa će rješenjem Povjerenik korisniku omogućiti pristup informaciji. Mehanizam nadzora jača se uvođenjem inspeksijskog nadzora Ureda povjerenika, a novost je i mogućnost neposrednog izricanja novčane kazne od strane Povjerenika.

U svrhu jačanja provedbe pristupa informacijama, tijekom 2012. g. AZOP je održao niz besplatnih edukacija namjenjenih službenicima za informiranje Vlade RH, vladinih ureda i ministarstava. U okviru projekta „Strengthen the implementation of the new Freedom of Information Act“ održano je 5 edukacija za službenike za informiranje (Rijeka, Varaždin, Split, Zagreb). Iste godine AZOP je držao predavanja na seminarima za predstavnike voditelja zbirki osobnih podataka za tijela javne vlasti (Zagreb, Slavonski Brod, Sisak, Karlovac). Povodom Europskog dana zaštite osobnih podataka za studente su održana prigodna predavanja na temu pravo na pristup informacijama.

U okviru projekta „Increase the capacity of Croatian NGOs to use access to information“ AZOP je u 2012.g. održao dvije edukacijske radionice za udruge i predstavnike jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (Split i Dubrovnik). U sklopu pilot projekta s Državnom školom za javnu upravu, izrađeni su materijali za edukaciju i za vježbe za radionicu za službenike za informiranje.

AZOP je u suradnji s Hrvatskom gospodarskom komorom, organizirao 17 edukacija „Zaštita osobnih podataka i pravo na pristup informacijama“ na kojima su sudionici bili predstavnici tijela javnih vlasti i službenici za informiranje te na kojima je educirano nešto više od 800 službenika za informiranje. Dodatno je održana radionica za ravnatelje ustanova socijalne skrbi Ministarstva socijalne politike i mladih na temu „Primjena Zakona o pravu na pristup informacijama na javne ustanove socijalne skrbi“.

Navedite važne adrese web stranica, ukoliko su dostupne:

<http://www.azop.hr/news.aspx?newsID=234&pageID=153>

<http://gong.hr//media/uploads/dokumenti/20120927ProvedbaZakonaopravunapristupinformacijama.pdf>

f

Članak 5.

Navedite zakonske, regulatorne i ostale mjere kojima se provode odredbe o prikupljanju i razdiobi informacija o okolišu iz članka 5.

Objasnite kako je proveden svaki stavak članka 5. Opišite prenošenje važnih definicija iz članka 2 i uvjeta nediskriminacije iz članka 3, stavka 9.

Odgovor:

Više je zakonskih i regulatornih mjera koji osiguravaju provedbu odredbi iz članka 5. u RH o čemu je izvješteno u prethodnim nacionalnim Izvješćima.

Važne definicije iz čl. 2. i uvjeti nediskriminacije iz čl. 3., stavka 9. navedeni su u odgovoru za čl. 4. kao i u odgovoru na čl. 9. Međutim, u novom ZOZO definicija „zainteresirana javnost“ je bolje usklađena s odredbama Aarhuške konvencije u smislu da je javnost ona na koju utječe ili bi moglo utjecati odlučivanje o okolišu, ili ima interes u odlučivanju o okolišu (bez obzira na mjesto rada i života). Ovo se također odnosi i na udruge civilnog društva koje djeluju na području zaštite okoliša.

Također, i posebno, opišite:

(a) u pogledu stavka 1, mjere poduzete kako bi se osiguralo da:

(i) tijela vlasti posjeduju i dopunjuju informacije o okolišu;

(ii) postoji odgovarajući dotok informacija tijelima vlasti;

(iii) se u slučaju opasnosti informacije odmah i bez odlaganja razdijeliti;

Odgovor:

Izrađeno je više zakonskih i podzakonskih akata, dokumenata i provedbenih propisa u kojima se detaljno propisuju sadržaj, oblik i način vođenja dokumentacije za pojedine sastavnice okoliša i tijekom informacija kao što je navedeno u prethodnim nacionalnim Izvješćima. Tako ZOZO obvezuje da tijela javne vlasti da u okviru svojih nadležnosti redovito objavljuju informacije o okolišu putem dostupnih elektronskih baza podataka ili putem drugih odgovarajućih sredstava informiranja. Relevantni su i propisi UISJ, Pravilnik o registru onečišćavanja okoliša (NN 35/08) i Uredba o informacijskom sustavu zaštite okoliša (NN 068/2008, dalje u tekstu UISZO).

Nacionalni Informacijski sustava zaštite okoliša (ISZO) vodi AZO u suradnji s drugim ministarstvima, državnim i županijskim upravnim tijelima te znanstvenim i stručnim institucijama. Struktura, sadržaj, oblik i način vođenja i održavanja ISZO kao i rokovi za dostavu podataka i izvješća propisani su UISZO.

Nadalje, ZOZO propisuje da inspekcija zaštite okoliša osobito nadzire dostavljanje propisanih podataka i izvješća za potrebe ISZO te nadzire vođenje očevidnika o stanju okoliša i dostavljanje podataka za ROO. U slučaju povrede ovih odredbi pokreću se inspekcijske mjere. Sukladno novom ZOZO (čl.227., NN 80/13) MZOIP objavljuje na internetskoj stranici godišnji plan rada inspekcije zaštite okoliša. MZIOP također obavještava javnost o pojedinim inspekcijskim nadzorima i aktivnostima inspekcije zaštite okoliša te izrađuje i objavljuje tromjesečno izvješće o koordiniranim inspekcijskim nadzorima u skladu s čl. 257. novog ZOZO-a.

Vezano za informacije o vodama, Hrvatske vode prikupljaju, obrađuju i interpretiraju podatke o vodama i vodnom okolišu u skladu s Pravilnikom o sadržaju, obliku i načinu vođenja vodne dokumentacije (NN 120/2010). ZOV u propisuje javnost vodne dokumentacije koja se vodi i u digitalnom obliku u okviru Informacijskog sustava voda. Hrvatske vode su osobito nadležne za prikupljanje podataka i ocjenu kakvoće površinskih i podzemnih voda i teritorijalnog mora pod utjecajem onečišćenja s kopna te prikupljaju podatka i pripremaju izvještaja o izvanrednim i iznenadnim zagađenjima. Na temelju prikupljenih podataka izrađuje se godišnji izvještaj o kakvoći voda u RH.

Vezano za opasnost od onečišćenja voda ZOV propisuje postupak tijeka informacija između Državne uprave za zaštitu i spašavanje, Državnog vodnog inspektora i Hrvatskih voda. O detaljima je izvješteno u prethodnim nacionalnim Izvješćima.

(b) u pogledu stavka 2, mjere poduzete kako bi se osigurala jasnost načina na koji tijela vlasti stavljaju informacije o okolišu na raspolaganje javnosti i stvarna dostupnost informacija o okolišu;

Odgovor:

ZPPI propisuje da sva tijela javne vlasti imaju službenika za informiranje koji je dužan obavljati poslove redovitog objavljivanja informacija iz nadležnosti, kao i rješavanje pojedinačnih zahtjeva za pristup informacijama, unapređivati način obrade, razvrstavanja i objavljivanja informacija koje su sadržane u službenim dokumentima iz nadležnosti te osiguravati neophodnu pomoć podnositeljima zahtjeva.

Pored toga ZOZO-a obvezuje da tijela javne vlasti u okviru svojih nadležnosti redovito objavljuju informacije o okolišu uključujući i nacionalna izvješća o stanju okoliša. Baze iz ISZO su dostupne javnosti putem internetske stranice AZO (<http://iszo.azo.hr>). U okviru Programa vođenja ISZO razrađene su po fazama mjere koje se trebaju provesti kako bi se osigurao nesmetani tijek informacija o okolišu i uspostavile nove baze.

(c) u pogledu stavka 3, mjere poduzete kako bi se osigurao progresivni pristup informacijama o okolišu kroz elektronske baze podataka koje su lako dostupne javnosti putem javnih telekomunikacijskih mreža;

Odgovor:

Sukladno ZOZO-u i UISZO jedan od osnovnih zadataka i ciljeva AZO je uspostava, vođenje, razvijanje, koordiniranje i održavanje jedinstvenog ISZO prema Programu vođenja Informacijskog sustava zaštite okoliša Republike Hrvatske koji obuhvaća sve relevantne podatke o okolišu razvrstane u 44 baze podijeljene u 11 tematskih podsustava (<http://www.azo.hr/Baze>).

Pored toga razvijena je baza Registar onečišćavanja okoliša (ROO) s aplikacijom ROO za unos i korištenje podataka za vođenje evidencije o izvorima, vrsti, količini, načinu i mjestu ispuštanja, prijenosa i odlaganja onečišćujućih tvari i otpada u okoliš pod nazivom (prema Pravilniku o registru onečišćavanja okoliša, NN 35/08) (<http://www.azo.hr/RegistarOneciscenjaOkolisa>). U ožujku 2012.g. je objavljen Preglednik ROO, a u prosincu 2012.g. je objavljen i nacionalni portal ROO (HNPROO). HNPROO, osim transparentnosti podataka o ispuštanjima i prijenosu onečišćujućih tvari, proizvedenom, skupljenom i obrađenom otpadu te samim onečišćivačima i njihovim lokacijama, pruža uslugu GIS preglednika tj. ažurnog on-line uvida u prostornu komponentu i pripadajuće informacije uz dodatne mogućnosti prostornih analiza i izvješća (<http://hnproo.azo.hr/Home.aspx>).

U okviru ISZO i Baze gospodarenja otpadom u 2012.g. izrađen je GIS preglednik koji nudi pregled građevina za gospodarenje otpadom, a za pretraživanje i kartografske prikaze koriste se GIS alati.

Sukladno Uredbi o sprečavanju velikih nesreća koje uključuju opasne tvari (NN 114/08) te Pravilniku o registru postrojenja u kojima je utvrđena prisutnost opasnih tvari i o očevidniku prijavljenih velikih nesreća (NN 113/08) izrađena je baza Registar postrojenja u kojima je utvrđena prisutnost opasnih tvari (RPOT) te baza Očevidnik prijavljenih velikih nesreća (OPVN). Najveći interes javnosti registriran je upravo u dijelu koji se odnosi na baze ROO i RPOT. AZO vodi i Očevidnik uporabnih dozvola kojima su utvrđeni objedinjeni uvjeti zaštite okoliša i rješenja o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša za postojeća postrojenja (BOUDR) što je središnji izvor informacija u RH o izdanim uporabnim dozvolama kojima su utvrđeni objedinjeni uvjeti zaštite okoliša i rješenjima o objedinjenim uvjetima zaštite okoliša za postojeća postrojenja. Na internetskim stranicama AZO u okviru sektorskih pritisaka javnosti su dostupni internetski GIS preglednici Karte eksploatacijskih polja mineralnih sirovina i Strateške karte buke.

U suradnji MZOIP, AZO-a i Instituta za oceanografiju i ribarstvo iz Splita uspostavljena je Baza podataka o kakvoći mora za kupanje koja omogućava informiranje javnosti i pristup podacima o

rezultatima kakvoće mora za kupanje tijekom sezone kupanja. Podaci o kakvoći mora za kupanje mogu se pratiti na dvojezičnom internetskom pregledniku, a prikaz predstavlja ocjene kakvoće mora za kupanje u realnom vremenu, ovisno o trajanju analize uzoraka, budući da je vrijeme od uzorkovanja do objave rezultata dva do tri dana. Preglednik ima i dvojezičnu verziju prilagođenu malim zaslonima, odnosno mobilnu verziju za pregled na pametnim telefonima i tabletima (<http://baltazar.izor.hr/plazepub/kakvoća>).

Pored toga postoji zasebni Informacijski sustava zaštite prirode kojeg vodi DZZP i sadrži informacije: Karte staništa RH, Zaštićena područja RH, Nacionalna ekološka područja i Prijedlog NATURA 2000 područja (SDF + NATURA 2000 GIS) (<http://www.dzrp.hr/informacijski-sustav-zastite-prirode-99.html>).

Sukladno Zakonu o kemikalijama (NN 18/13) Hrvatski zavod za toksikologiju i antidoping vodi registar podataka o kemikalijama iz sigurnosno-tehničkih listova koji su javno dostupni na internetskim stranicama (www.hzt.hr).

MZOIP je u razdoblju od zadnjeg izvješća ojačalo mehanizme za pružanje informacija javnosti iz pojedinih sektora okoliša pa je tako izrađena posebna internetska stranica Državna mreža za praćenje kvalitete zraka (<http://zrak.mzoip.hr/>), na kojoj su prikazani podaci o kvaliteti zraka sa svih mjernih postaja u sklopu državne mreže. Internetska stranica je direktno povezana s mjernim postajama preko centralne baze s koje se mjerni podaci ažuriraju i prikazuju svakih sat vremena zajedno sa izvještajima o mjernim podacima u formatu satnih koncentracija. Na internetskoj stranici MZOIP-a objavljuje se i „Registar pravnih i fizičkih osoba koje se bave djelatnošću uvoza/izvoza i stavljanja u promet kontroliranih i zamjenskih tvari, servisiranja, prikupljanja, obnavljanja i uporabe“. Također su informacije vezane za uspostavu sustava trgovanja emisijskim jedinicama te za izdavanje dozvole za emisije stakleničkih plinova iz postrojenja su dostupne javnosti. Na navedenoj stranici operateri postrojenja mogu dobiti sve informacije vezano za podnošenje zahtjeva, izradu planova praćenja koji čini sastavni dio zahtjeva i dozvole za emisije stakleničkih plinova te najčešća pitanja operatera s odgovorima stručnjaka u okviru stručne podrške operaterima pri izradi planova praćenja emisija stakleničkih plinova (<http://www.mzoip.hr>).

Sve informacije o postupcima procjene utjecaja zahvata na okoliš i ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš nalaze se na internetskoj stranici MZOIP-a (<http://puo.mzoip.hr/>), kao i informacije o strateškoj procjeni utjecaja strategije, plana i programa na okoliš (<http://www.mzoip.hr/default.aspx?id=8984>).

Temeljem Zakona o radiološkoj i nuklearnoj sigurnosti (NN 28/2010) Državni zavod za radiološku i nuklearnu sigurnost (DZRNS) prati stanje radioaktivnosti u okolišu on-line i off-line sustavima čiji su rezultati dostupni na internetskim stranicama Državnog zavoda (<http://cms.dzrns.hr>). Na toj internetskoj stranici također je dostupna cjelokupna legislativa, popis lokacija na kojima se u RH provode djelatnosti s opasnim izvorima ionizirajućeg zračenja, Bilten o radu NE Krško i njenom utjecaju na okoliš, informacije vezane uz nuklearnu sigurnost te sustav pripravnosti u slučaju nuklearne ili radiološke nesreće te ostale informacije vezane uz radiološku i nuklearnu sigurnost.

(d) u pogledu stavka 4, mjere poduzete u cilju objave i razšiljanja nacionalnih izvješća o stanju okoliša;

Odgovor:

ZOZO-a obvezuje tijela javne vlasti da u okviru svojih nadležnosti redovito objavljuju informacije o okolišu uključujući i nacionalna izvješća o stanju okoliša. Tako se nacionalno Izvješće o stanju okoliša RH tiska i šalje na preko 200 adresa: osim predsjedniku RH, Saboru i Vladi RH, Izvješće se šalje središnjim tijelima državne uprave, područnoj (regionalnoj) samoupravi, znanstvenim i stručnim institucijama (od kojih većina i sudjeluje u izradi). Također, izvješće se šalje svim rektoratima sveučilišta u RH, studijima prirodnog smjera kojima može koristiti u nastavi, kao i brojnim nevladinim udrugama te Nacionalnoj sveučilišnoj knjižnici u više desetaka primjeraka.

U okviru ISZO javnosti je putem internetske stranice AZO-a dostupna Baza dokumenata održivog razvitka i zaštite okoliša koja sadrži cjelovite dokumente nacionalnih i područnih (regionalna) i

lokalnih Izvješća o stanju okoliša uključujući i razna druga Izvješća o sastavnicama okoliša i pritiscima na okoliš. Primjerice, Godišnji izvještaj o praćenju kakvoće zraka na području RH, Godišnji izvještaj o praćenju emisija onečišćujućih tvari u zrak iz stacionarnih izvora na teritoriju RH, Izvještaj o emisijama onečišćujućih tvari u zrak na području RH (sukladno zahtjevima LRTAP Konvencije), i dr.

(e) Mjere poduzete u cilju razdiobe informacija navedenih u stavku 5;

Odgovor:

ZOZO propisuje da na temelju nacionalnog Plana zaštite okoliša, predstavnička tijela županija i velikih gradova trebaju donijeti Programe zaštite okoliša za svoje područje. Proces procjene suglasnosti nacrtu Programa provodi MZOIP, prilikom čega uključuje druga relevantna tijela. Programi zaštite okoliša se također temelje na Izvješćima o provedbi prethodnog Programa kao i na mišljenju javnosti o prioritetima i mjerama koje novi Program donosi za četverogodišnje razdoblje. Na ovaj način se uspostavlja vertikalna i horizontalna usklađenost temeljnih dokumenta zaštite okoliša u kojoj sudjeluje i javnost na lokalnoj razini. Isto načelo se provodi i kod drugih sektorskih politika zaštite okoliša. Informacije su dostupne na nadležnim internetskim stranicama, a detaljan popis se vodi u bazama podataka u okviru ISZO.

Vezano za međunarodne ugovore, konvencije i sporazume uobičajeno se provode konzultacije sa svim nadležnim tijelima prije njihovog usvajanja ili potpisivanja. Kada postoji obveza izvješćivanja uobičajeno je da se osnuje radna skupina od predstavnika relevantnih tijela koje izrađuje nacrt izvješća koje se daje na javnu raspravu putem internetskih stranica koordinatora izrade izvješća. Popis međunarodnih sporazuma u području zaštite okoliša nalazi na internetskoj stranici MZOIP-a.

(f) u pogledu stavka 6, mjere poduzete u cilju poticanja operatera čije djelatnosti imaju značajan utjecaj na okoliš na redovno obavješćivanje javnosti o utjecaju njihovih djelatnosti i proizvoda na okoliš;

Odgovor:

U okviru portala HNPROO javnosti su dostupne informacije o operaterima koji prekoračuju pragove o ispuštanjima i prijenosu onečišćujućih tvari, proizvedenom, skupljenom i obrađenom otpadu iz ROO te samim onečišćivačima i njihovim lokacijama.

U svrhu poticanja operatera, proizvođača i pružatelja usluga da provode visoke standarde zaštite okoliša, uspostavljen je nacionalni sustav dodjele znaka zaštite okoliša „Priatelj okoliša“. Popis proizvoda i usluga kojima se dodjeljuje znak zaštite okoliša može se naći na internetskim stranicama MZOIP-a. U postupku je uvođenje druga dva dobrovoljna certifikata; znak zaštite okoliša Europske unije (EU Ecolabel) i EMAS (sustav okolišnog upravljanja i neovisnog ocjenjivanja organizacija).

(g) Mjere poduzete u cilju objavljivanja i pružanja informacija kao što zahtijeva stavak 7;

Odgovor:

Relevantan je ZOZO-a, kao i ZPPI-a. ZOZO propisuje da javnost ima pravo sudjelovati u postupcima utvrđivanja polazišta, izrade i donošenja strategija, planova i programa te izrade i donošenja propisa i općih akata u vezi sa zaštitom okoliša.

Tako je primjerice pokrenut široki konzultacijski proces u izradi polazišta za Okvir za izradu Strategije nisko-ugljičnog razvoja Hrvatske. Izvješća i prezentacije s radionica objavljuvani su na internetskoj stranici odmah na kraju svake od sedam radionica. Okvir je publiciran te je predstavljen široj javnosti na skupu u gospodarskoj komori (<http://klima.mzoip.hr/default.aspx?id=332>).

(h) u pogledu stavka 8, mjere poduzete u cilju izrade mehanizama kojima je cilj stavljanje javnosti na raspolaganje dovoljne količine informacija o proizvodima;

Odgovor:

ZOZO-a u čl. 219. propisuje da proizvođač, odnosno osoba koja stavlja proizvod na tržište dužan je kada je to propisano, prije stavljanja proizvoda na tržište, na ambalažu proizvoda, odnosno na prateću tehničku dokumentaciju uz proizvod, staviti uputu kojom se potrošač obavještava o utjecaju proizvoda i ambalaže na okoliš te upućuje na način postupanja s proizvodom i ambalažom nakon njegove uporabe. ZOZO također propisuje novčane kazne vezano za kršenje odredbi čl. 219.

Ukoliko inspekcija zaštite okoliša utvrdi da se krše uvjeti pod kojima je dobiven znak zaštite okoliša (Prijetelj okoliša i EU Ecolabel) rješenjem im se oduzima znak zaštite okoliša (ZOZO, čl. 243.).

Relevantna je Uredba o graničnim vrijednostima sadržaja hlapivih organskih spojeva u određenim bojama i lakovima koji se koriste u graditeljstvu i proizvodima za završnu obradu vozila (NN 69/13), Uredba o kakvoći tekućih naftnih goriva (NN 108/13) i Uredba o kakvoći biogoriva (NN 141/05, 33/11) koje propisuju da proizvodi prilikom stavljanja na hrvatsko tržište imaju čitljivu oznaku na hrvatskom jeziku koja sadrži informacije o sadržaju i graničnim vrijednostima.

Relevantan je i Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13), te Pravilnik o ambalaži i ambalažnom otpadu (NN 97/05, 115/05, 81/08, 31/09, 156/09, 38/10, 10/11, 81/11, 126/11, 38/13 i 86/13). Temeljem ovog Pravilnika donijeta je Odluka o uvjetima označavanja ambalaže (NN 155/05, 24/06 i 28/06), kojom je pobliže uređen sustav označavanja ambalaže, ovisno o vrsti ambalaže.

Javnosti su dostupne i informacije o odobrenim biocidnim proizvodima čiji popis redovito objavljuje Ministarstvo zdravlja na svojim internetskim stranicama, a godišnji popis donosi ministar zdravlja temeljem Zakona o biocidnim pripravcima (63/07, 53/08 i 49/11).

(i) u pogledu stavka 9, mjere poduzete u cilju uspostave nacionalnog sustava popisa ili katastarsa onečišćenja;

Odgovor:

Na temelju ZOZO-a donesen je Pravilnik o registru onečišćavanja okoliša (NN 35/08) na temelju čega je AZO 2008. godine izradio bazu Registar onečišćavanja okoliša (ROO) i pripadajuća aplikaciju ROO za unos i korištenje podataka. U ožujku 2012. objavljen je Preglednik ROO, a u prosincu 2012. objavljen je i hrvatski nacionalni portal ROO (HNPROO). HNPROO, osim transparentnosti podataka o ispuštanjima i prijenosu onečišćujućih tvari, proizvedenom, skupljenom i obrađenom otpadu te samim onečišćivačima i njihovim lokacijama, pruža uslugu GIS preglednika tj. ažurnog on-line uvida u prostornu komponentu i pripadajuće informacije uz dodatne mogućnosti prostornih analiza i izvješća (<http://hnproo.azo.hr/Home.aspx>).

Opišite sve prepreke na koje ste naišli tijekom provedbe bilo kojeg od stavaka članka 5.

Odgovor:

/

Navedite dodatne informacije o praktičnoj primjeni odredbi o prikupljanju i razdiobi informacija o okolišu iz članka 5, npr. postoje li statistike o objavljenim informacijama?

Odgovor:

/

Navedite važne adrese web stranica, ukoliko su dostupne:

<http://iszo.azo.hr>

<http://www.azo.hr/Baze>

<http://www.azo.hr/RegistarOneciscenjaOkolis>

<http://hnproo.azo.hr/Home.aspx>

<http://baltazar.izor.hr/plazepub/kakvoca>

<http://www.dzpz.hr/informacijski-sustav-zastite-prirode-99.html>
www.hzt.hr
<http://zrak.mzoip.hr>
<http://www.mzoip.hr>
<http://cms.dzrns.hr>
<http://klima.mzoip.hr/default.aspx?id=332>

Članak 6.

Navedite zakonske, regulatorne i ostale mjere kojima se provode odredbe o sudjelovanju javnosti u odlučivanju u određenim djelatnostima iz članka 6.

Objasnite kako je proveden svaki stavak članka 6. Opišite prenošenje važnih definicija iz članka 2 i uvjeta nediskriminacije iz članka 3, stavka 9.

Odgovor:

Zakonom o procjeni učinaka propisa (NN 90/11) i Uredbom o provedbi postupka procjene učinaka propisa (NN 66/12) obuhvaćena su pravila konzultacije s dionicima, savjetovanje i javna rasprava/okrugli stol te rok od najmanje 30 dana. Nakon provedenog savjetovanja i javne rasprave, uključujući i javna izlaganja, stručni nositelj je dužan razmotriti sve primjedbe, prijedloge i mišljenja javnosti i zainteresirane javnosti i o prihvaćenim i neprihvaćenim primjedbama, prijedlozima i mišljenjima sačiniti obavijest koju će objaviti javnosti i zainteresiranoj javnosti na svojim internetskim stranicama

Važne definicije iz čl. 2. i uvjeti nediskriminacije iz čl. 3., st. 9. navedeni su u odgovoru za čl. 4.

Direktiva Europske unije 2003/35/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o sudjelovanju javnosti kod izrade određenih planova i programa koji se odnose na okoliš u potpunosti je transponirana u nacionalno zakonodavstvo. Tako je načelo sudjelovanja javnosti definirano ZOZO-om te UISJ kojom se uređuje način informiranja i sudjelovanja javnosti, odnosno zainteresirane javnosti, ako je zakonom propisano sudjelovanje te javnosti, u postupcima: strateške procjene; donošenja planova i programa za koje se ne provodi strateška procjena; izrade zakona, provedbenih propisa i ostalih opće primjenjivih pravno obvezujućih pravila koji bi mogli imati značajan utjecaj na okoliš; procjene utjecaja zahvata na okoliš i utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša za postrojenje tvrtke. Uređuje se i način provođenja javne rasprave uključujući javni uvid i javno izlaganje te rokovi s tim u svezi. Uredbom se određuju planovi i programi iz područja zaštite okoliša za koje nije zakonom određena obveza strateške procjene, ali je utvrđena obveza da se u postupku izrade nacrt prijedloga plana i programa osigura sudjelovanje javnosti te se određuje koja javnost može sudjelovati u tom postupku.

Zakonom o zaštiti prirode (NN 80/13) propisano je sudjelovanje javnosti, odnosno provođenje javne rasprave u člancima koji se odnose na ekološku mrežu (čl. 31. st. 3., čl. 33. st. 4., čl. 35. st. 1. i čl. 37. st. 1), čl. 70. st. 3. koji se odnosi na potrebu provođenja javne rasprave kod uvoza, stavljanja na tržište i uvođenja u prirodu stranih vrsta, u čl. 75. st. 3. koji se odnosi na potrebu provođenja javne rasprave u slučaju ponovnog uvođenja i repopulaciji zavičajnih vrsta i čl. 80 st. 3. koji se odnosi na potrebu javnog savjetovanja kod uzgoja divljih vrsta.

Zakona o zaštiti prirode u čl. 125. govori o javnom uvidu tijekom postupka zaštite područja. Javnosti se izvješćuje putem javnog uvida u predloženi akt o proglašenju zaštićenog područja i stručnu podlogu s kartografskom dokumentacijom. Postupak javnog uvida za proglašavanje nacionalnih parkova, parkova prirode, strogih rezervata i posebnih rezervata organizira i provodi MZOIP. Postupak javnog uvida u trajanju od najmanje 30 dana obavezan je kod proglašenja spomenika prirode, regionalnog parka, značajnog krajobraza, park-šume i spomenika parkovne arhitekture organizira i provodi jedinica područne (regionalne) samouprave.

Također, i posebno, opišite:

(a) u pogledu stavka 1, mjere poduzete kako bi se osiguralo da:

(i) se odredbe članka 6 primjenjuju u skladu s odlukama o tome treba li dopustiti predložene djelatnosti navedene u Dodatku I Konvencije;

Odgovor:

Zahvati iz Dodatka I. Konvencije odgovaraju popisu zahvata iz Priloga I. Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 64/08, 67/09, u daljem tekstu: UPUO) i Priloga I. Uredbe o postupku utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša (NN 114/08, u daljnjem tekstu: UPUOUZO). Za odobravanje predviđenih djelatnosti iz Priloga I. UPUO provodi se upravni postupak procjene utjecaja na okoliš koji prethodi drugim odobrenjima odnosno dozvolama. Ako se radi o djelatnosti koja se nalazi i u Prilogu I. UPUOUZO-a provodi se jedinstveni postupak procjene utjecaja na okoliš i utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša koji prethodi drugim odobrenjima odnosno dozvolama. S obzirom na svoju formaliziranu prirodu, postupak procjene utjecaja na okoliš odnosno jedinstveni postupak procjene utjecaja na okoliš i utvrđivanja objedinjenih uvjeta zaštite okoliša provodi se sukladno odredbama ZUP-a. Tijekom postupka javnost ima pravo na uvid u dokumentaciju tijekom javne rasprave što uključuje javni uvid u dokumentaciju te javno izlaganje o zahvatu.

(ii) se odredbe članka 6 primjenjuju na odluke o predloženim djelatnostima izvan opsega Dodatka I., a koje mogu imati značajne učinke na okoliš;

Odgovor:

Za zahvate iz Priloga II. i III. iz UPUO, a radi se o zahvatima odnosno djelatnostima izvan opsega Dodatka I. Konvencije, provodi se postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja zahvata na okoliš u kojem se utvrđuje može li zahvat imati značajne utjecaje na okoliš. Za zahvate za koje se ne provodi postupak ocjene o potrebi procjene, odnosno procjene utjecaja na okoliš nije predviđena procedura sudjelovanja javnosti u postupku ishoda odobrenja odnosno dozvola. Međutim, sukladno članku 111. Zakona o prostornom uređenju i gradnji (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11 i 50/12) u postupku izdavanja lokacijske dozvole osobama koje su stranke u postupku (ali samo njima) omogućuje se uvid u idejni projekt zahvata, a u postupku izdavanja rješenja o uvjetima građenja i građevinske dozvole omogućuje se strankama u postupku uvid u glavni projekt zahvata, prema članku 216. istog Zakona.

(b) Mjere poduzete kako bi se osiguralo da zainteresirana javnost bude obaviještena rano tijekom postupka odlučivanja o okolišu na odgovarajući, pravodoban i djelotvoran način o pitanjima navedenim u stavku 2;

Odgovor:

UISJ propisuje da je nadležno tijelo odgovorno za točnost, pravovremenost, usporedivost te dostupnost informacija koje daje u pitanjima zaštite okoliša. Osim obveze objavljivanja na internetskim stranicama, informacije može dati i drugim načinima informiranja koji su primjereniji u konkretnom slučaju s obzirom na lokalnu zajednicu ili građanina pojedinca, a osobito javnim oglašavanjem u tisku, tj. u službenom glasilu jedinice lokalne / područne (regionalne) samouprave, oglašavanjem na panou za oglašavanje u pojedinom mjestu, oglašavanjem u sredstvima javnog informiranja, elektroničkim medijima, na odgovarajućim oglasnim pločama i sl. te izdavanjem pisanih materijala.

Primjenjuje se i čl. 8. UPUO koji govori da nadležno tijelo treba informirati javnost i zainteresiranu javnost o zahtjevu nositelja zahvata za procjenu utjecaja zahvata na okoliš nakon što utvrdi da zahtjev sadrži sve propisane podatke i dokaze i da studija sadrži sva poglavlja sukladno Prilogu IV. Iz UPUO. Također je relevantan čl. 8. UPUOUZO koji obvezuje MZOIP da o zahtjevu za utvrđivanje objedinjenih uvjeta zaštite okoliša informira javnost i zainteresiranu javnost sukladno UISJ.

Primjenjuju se i čl. 17. i 18. Pravilnika o ocjeni prihvatljivosti zahvata za prirodu (NN 89/07, u daljnjem tekstu: PPZP) te Zakon o zaštiti prirode, kao i čl. 19., 35. i 38. st. 4. Zakona o genetski modificiranim organizmima (NN 70/05 i 137/09 i 28/13, u daljnjem tekstu: ZGMO).

Nadalje vezano za odluke koje se odnose na ekološku mrežu, Pravilnikom o ocjeni prihvatljivosti plana, programa i zahvata za ekološku mrežu (NN 89/07, 118/09) je regulirano da nadležno ministarstvo, odnosno nadležno županijsko upravno tijelo, obavješćuje javnost o ishodu postupka Ocjene objavljivanjem donesenog akta (potvrde, mišljenja, rješenja) u pojedinom dijelu postupka Ocjene prihvatljivosti plana, programa i zahvata za ekološku mrežu, na svojoj internetskoj stranici.

Tako se u postupku Prethodne ocjene plana ili programa za koji je propisana strateška procjena ili ocjena o potrebi strateške procjene, javnost obavješćuje o ishodu postupka, objavom donesenog akta na internetskoj stranici tijela koje akt donosi. U postupku Glavne ocjene plana ili programa za koji je propisana strateška procjena, informiranje i sudjelovanje javnosti i zainteresirane javnosti provodi se u sklopu javne rasprave o strateškoj studiji i nacrtu prijedloga plana ili programa.

U postupku Prethodne ocjene zahvata, o ishodu postupka nadležno tijelo izvješćuje javnost objavom donesenog akta na svojoj internetskoj stranici. U postupku Glavne ocjene zahvata, javnost će biti informirana o zahtjevu nositelja zahvata, provedbi javnog uvida i ishodu postupka Glavne ocjene zahvata.

U postupku utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa i kompenzacijskih uvjeta o zahtjevu nositelja zahvata javnost je obaviještena 30 dana, tijekom kojih je informacija o podnesenom zahtjevu objavljena na internetskoj stranici i tijekom kojih se prikupljaju pisana mišljenja, primjedbe i prijedlozi javnosti. O ishodu postupka utvrđivanja prevladavajućeg javnog interesa i kompenzacijskih uvjeta javnost je obaviještena objavom donesenog akta na internetskoj stranici ministarstva koje provodi postupak.

U postupku proglašavanja zaštićenih prirodnih vrijednosti, o prijedlogu za proglašenje zaštićenog područja izvješćuje se javnost na način da se omogući javni uvid u predloženi akt o proglašenju zaštićenog područja i stručnu podlogu s kartografskom dokumentacijom. Postupak javnog uvida za proglašenje nacionalnih parkova, parkova prirode, strogih rezervata i posebnih rezervata organizira i provodi nadležno ministarstvo, a postupak javnog uvida za ostala zaštićena područja (spomenik prirode, regionalni park, značajni krajobraz, park-šumu i spomenik parkovne arhitekture) organizira i provodi županijsko upravno tijelo ili Grad Zagreb. Javni uvid traje najmanje trideset dana. Predlagač akta o proglašavanju zaštićenog područja dužan je očitovati se o podnesenim primjedbama prilikom javnog uvida, a podnesene primjedbe i očitovanja postaju sastavni dio dokumentacije na kojoj se temelji prijedlog akta o proglašavanju

(c) Mjere poduzete kako bi se osiguralo da se vremenski rokovi za postupak sudjelovanja javnosti drže uvjeta iz stavka 3;

Odgovor:

ZOZO propisuje da je minimalni rok 30 dana za sudjelovanje javnosti u postupku izrade zakona i provedbenih propisa te ostalih opće primjenjivih pravno obvezujućih pravila koji bi mogli imati značajan utjecaj na okoliš, kao i izradu njihovih izmjena i dopuna. To pravilo se ponavlja u relevantnim zakonskim i pod zakonskim propisima; UISJ, PPZP, ZZP, Pravilnik o načinu izrade i sadržaju karata buke i akcijskih planova te o načinu izračuna dopuštenih indikatora buke (NN 75/09 u daljnjem tekstu: PKB), ZGMO, Uredba o načinu trgovanja emisijskim jedinicama stakleničkih plinova (NN 69/12). Ovi rukovi su usklađeni i sa Zakonom o procjeni učinaka propisa (NN 90/11) i Uredbom o provedbi postupka procjene učinaka propisa (NN 66/12) koji propisuju da je minimalni rok 30 dana.

Pored toga MZOIP za svaki pojedinačni zahvat donosi odluku o trajanju javne rasprave uzimajući u obzir složenost i obuhvat zahvata. Primjerice u postupku procjene utjecaja na okoliš za višenamjenski kanal Dunav Sava javna rasprava trajala je 42 dana. Također se broj javnih izlaganja određuje sukladno lokaciji i složenosti zahvata te su u postupku procjene utjecaja na okoliš za termoelektranu-toplanu u Slavanskom Brodu održana tri javna izlaganja te je dokumentacija bila dostupna na tri različite lokacije. U postupku procjene utjecaja na okoliš za rekonstrukciju TE Plomin javni uvid također je bio organiziran na tri različite lokacije te su održana dva javna izlaganja. Nadalje, ukoliko javnost iskaže interes za produljenjem javne rasprave MZOIP u pravilu produljuje javnu raspravu

(primjerice postupak procjene utjecaja na okoliš za Centar za gospodarenje otpadom Istarske županije).

(d) u pogledu stavka 4, mjere poduzete kako bi se osiguralo da postoji rano sudjelovanje javnosti;

Odgovor:

ZOZO (čl. 163.) propisuje da su tijela javne vlasti moraju, u ranoj fazi postupanja kada su sve mogućnosti otvorene, putem javnih obavijesti, oglasa ili drugih odgovarajućih sredstava te elektroničkih medija obavijestiti javnost odnosno zainteresiranu javnost o nacrtima strateških dokumenata, propisa i posebnim propisima koji se provode sukladno ZOZO. To propisuje i UPUO i UPUOUZO.

Rano i učinkovito sudjelovanje javnosti odnosi se na postupak odobrenja projekta. U RH odobrenje projekta (development consent) odnosi se na izdavanje građevinske dozvole. Sukladno tome, postupak procjene utjecaja na okoliš sam po sebi pozicioniran je u ranoj fazi projekta (prije lokacijske dozvole) čime se ostvaruje rano i učinkovito sudjelovanje javnosti. Nadalje hrvatskim zakonodavstvom određena je obveza da projekt za koji se provodi procjena utjecaja na okoliš mora biti planiran važećim dokumentima prostornog uređenja. Temeljem propisa kojima se regulira prostorno uređenje i gradnja za prostorne planove svih razina obvezno je provođenje javnog uvida i javne rasprave te je omogućeno sudjelovanje javnosti u svim fazama.

(e) u pogledu stavka 5, mjere poduzete u cilju poticanja mogućih podnositelja zahtjeva na određivanje zainteresirane javnosti, na otpočinjanje razgovora i na pružanje informacija koje se odnose na ciljeve njihovog zahtjeva prije nego zatraže dopuštenje;

Odgovor:

U pogledu stavka 5 ne postoje mjere poticanja, međutim tijela u praksi obavještavaju javnost i to najčešće putem svojih tiskovina, radio postaja i na druge razne načine najavljujući projekte i zahvate o kojima se raspravlja odnosno namjeravaju donositi njihove odluke.

Izdvajamo primjer postupaka u kojima je nositelj zahvata izvan zakonskih obveza organizirao i pružio informacije zainteresiranoj javnosti. U siječnju 2013. godine nositelj zahvata HEP d.d. pokrenuo je postupke za izdavanje upute o sadržaju studije o utjecaju na okoliš za HE Kosinj i HE Senj 2. Uz potpuno izvršavanje svih zakonom propisanih obveza vezano uz informiranje i sudjelovanje javnosti i zainteresirane javnosti, nositelj zahvata održao je tri javne prezentacije projekta. (Otočac – 70 osoba, Gornji Kosinj – 180 osoba, Senj – 10 osoba). Pozivi na prezentaciju su upućeni putem internetske stranice jedinica lokalne samouprave, putem lokalnog radija, putem plakata, objavom župnika poslije mise. Također su održani i posebni sastanci i prezentacije predstavnicima Ličko-senjske županije, grada Senja, grada Otočca i općine Perušić i predstavnicima srpske manjine u Gospiću koji su putem Srpskog narodnog vijeća prepoznati kao zainteresirana javnost. Ukupno je na izlaganjima organiziranim na inicijativu nositelja zahvata sudjelovalo više od 300 osoba.

(f) u pogledu stavka 6, mjere poduzete kako bi se osiguralo da:

(i) Nadležna tijela daju zainteresiranoj javnosti sve informacije važne za odlučivanje navedeno u članku 6 koje su na raspolaganju za vrijeme postupka sudjelovanja javnosti;

(ii) Posebno, nadležna tijela daju zainteresiranoj javnosti informacije navedene u ovom stavku;

Odgovor:

Primjenjuje se čl. 163. ZOZO-a kojim se uređuje obavještavanje javnosti i zainteresirane javnosti o pravu i načinu sudjelovanja u postupcima te rokovi koji se pritom primjenjuju, kao i članci 5., 7., 9., 10. i 11. UISJ.

(g) u pogledu stavka 7, mjere poduzete kako bi se osiguralo da postupci sudjelovanja javnosti pruže javnosti mogućnosti da dostave sve primjedbe, informacije, analize ili mišljenja koje smatra važnima za predloženu djelatnost;

Odgovor:

Postupak sudjelovanja javnosti u pitanjima vezanim za okoliš propisan je ZOZO i UISJ (čl. 12., 13., 14., 15., 16., 19. i 21., čl. 18.), PPZP, kao i čl. 27. PKB. Relevantan je i ZGMO, članci 19. i 35. te članak 20. Zakona o izmjenama i dopunama ZGMO-a kojim je propisano da će se opći i posebni uvjeti koegzistencije genetski modificiranih usjeva i konvencionalnog i ekološkog uzgoja poljoprivrednih proizvoda utvrditi Nacionalnom strategijom koegzistencije genetski modificiranih usjeva i konvencionalnog i ekološkog uzgoja poljoprivrednih proizvoda. Strategiju, na temelju stručnog mišljenja Odbora za uvođenje GMO-a u okoliš, uz prethodno održanu javnu raspravu sukladno posebnim propisima koji uređuju informiranje i sudjelovanje zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša, na prijedlog Vlade RH donosi Hrvatski sabor.

Relevantan je i Zakon o zaštiti od buke (NN 30/09, 55/13) čl. 7. st. 5. i 6. kojima je propisano da strateške karte buke i akcijski planovi u potpunosti moraju biti dostupni javnosti sukladno posebnim propisima koji uređuju informiranje i sudjelovanje javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša. Obveznici izrade strateške karte buke i/ili akcijskog plana obvezni su provesti javnu raspravu i podatke iz strateške karte buke i/ili akcijskog plana predstaviti javnosti raspoloživim metodama informiranja na jasan, razumljiv i sažet način.

(h) u pogledu stavka 8, mjere poduzete kako bi se osiguralo da odluka uzima u obzir ishod sudjelovanja javnosti;

Odgovor:

ZOZO (čl. 162. – 166.) općenito propisuje prava i način sudjelovanje javnosti i zainteresirane javnosti tijekom izrade provedbenih propisa i/ili općeprihvaćenih pravno-obvezujućih normativnih instrumenata kao i u vezi sa strategijama i programima koji se odnose na okoliš. ZOZO također propisuje da se prijedlozi i mišljenja javnosti i rezultati prekograničnih konzultacija na nacрте prijedloge strategija, plana i programa obavezno uzimaju u obzir kada se rade postupci SPUO i PUO (čl. 73., čl. 89.). Relevantan je čl. 21. UISJ-a, kao i čl. 19. ZGMO-a.

(i) u pogledu stavka 9, mjere poduzete kako bi se osiguralo neposredno obavješćivanje javnosti o odluci u skladu s odgovarajućim postupcima;

Odgovor:

Na više mjesta je propisano na koji način javnost mora biti obaviještena o odluci nadležnog tijela i o razlozima na temelju kojih je odluka donesena, uključujući i podatke o postupku vezano za sudjelovanje javnosti i zainteresirane javnosti (ZOZO, čl. 73., čl. 91., čl. 162.– 166. , čl. 22. st. 2. UPUO čl. 15. st. 2., UPUOUZO, čl. 21. st. 2. i 3. i čl. 22. st. 4. USVNKUOT, čl. 14. Pravilnika o mjerama otklanjanja šteta u okolišu i sanacijskim programima (NN 145/08) te čl. 5. st. 2, čl. 6., st. 2, čl. 7., čl. 8. st. 2. i čl. 9. st. 4. UISJ kao i čl. 17. Pravilnika o ocjeni prihvatljivosti zahvata za prirodu. Relevantan je i čl. 36., st. 3. ZGMO-a.

MZOIP presude Upravnog suda (o nepoštivanju pravila o uključivanju javnosti u procese odlučivanja u pitanjima okoliša) redovito koristi u cilju poboljšavanja postupka PUO. S tim u vezi u Rješenjima o prihvatljivosti zahvata pojedinačno se navodi zainteresirana javnost koja je dala primjedbe te je za sve primjedbe koje nisu prihvaćene dano obrazloženje (sva rješenja izdana u zadnje tri godine dostupna su na internetskim stranicama MZOIP-a).

(j) u pogledu stavka 10, mjere poduzete kako bi se osiguralo da se, kada tijelo vlasti razmatra ili dopunjuje radne uvjete djelatnosti navedene u stavku 1, primjenjuju odredbe stavaka 2. do 9. kojima se čine potrebne promjene, i gdje je to prikladno;

Odgovor:

U popisima zahvata iz Priloga UPUO navedeno je kako se postupak procjene utjecaja na okoliš provodi i za sve izmjene i rekonstrukcije zahvata s popisa. S obzirom da se rekonstrukcija odnosno

dogradnja smatra novim zahvatom procedura je istovjetna onoj za procjenu utjecaja na okoliš odnosno ocjenu o potrebi procjene utjecaja na okoliš.

Primjenjuje se i čl. 36., st. 3. ZGMO-a.

(k) u pogledu stavka 11, mjere poduzete u cilju primjene odredbi članka 6 na odluke o tome treba li dopustiti namjerno oslobađanje genetski izmijenjenih organizama u okoliš.

Odgovor:

U pogledu st. 11. primjenjuje se ZGMO, čl. 47., st. 2., čl. 57. st. 1., podstavak 5., i čl. 60., st. 2., kao i Pravilnik o obliku i načinu vođenja jedinstvenog upisnika GMO-a i načinu određivanja troškova ispisa (NN 125/07) čl. 5. te Prilog I Pravilnika o sadržaju i opsegu procjene rizika za stavljanje na tržište GMO ili proizvoda koji sadrže i/ili se sastoje ili potječu od GMO-a, metodologiji za izradu procjene i uvjetima koje mora ispunjavati pravna osoba za izradu procjene rizika (NN 39/08 i 31/13).

U svibnju 2005.g. usvojene su izmjene i dopune Aarhuške konvencije u kojima se propisuju obveze glede sudjelovanja javnosti u odlučivanju u vezi s GMO. Ovaj GMO amandman nije stupio na snagu jer ga nije ratificirao dovoljan broj država potpisnica Aarhuške konvencije, među kojima je i Hrvatska. Međutim, odredbe Aarhuške konvencije o pristupu informacijama i sudjelovanju javnosti integrirane su u ZGMO.

Opišite sve prepreke na koje ste naišli tijekom provedbe bilo kojeg od stavaka članka 6.

Odgovor:

Primjedba je da se ne odgovara pisanim putem javnosti koja je pokazala interes za uključivanje u postupke procjene utjecaj na okoliš u svojstvu zainteresirane javnosti te ih se ne obavještava o tijeku postupka. Međutim, zakon ne govori o dostavljanju informacije o svim fazama postupka, već postoji zakonska obveza obavještavanja javnosti i zainteresirane javnosti o provođenju postupaka prema čl. 156. ZOZO (NN 80/13) (odn. čl. 133. prethodnog Zakona o zaštiti okoliša NN 110/07). Sukladno tome praksa je da se potpuna informacija i odluka stavljaju na internet.

OCD smatraju da je u slučajevima opsežnih studija utjecaja na okoliš, javni uvid u trajanju od 30 dana prekratak ta da se moraju poduzeti određene zakonodavne mjere kako bi se osiguralo da se javnost stigne pripremiti i djelotvorno sudjelovati prilikom odlučivanja o okolišu.

Kada se radi o izradi studije utjecaja na okoliš, neke OCD su mišljenja da se "rano i učinkovito sudjelovanje javnosti" ne može osigurati ukoliko se ne uvede obaveza utvrđivanja sadržaja studije. Na ovaj način javnost ima mogućnost za sudjelovanje tek u kasnoj fazi tj. tijekom javne rasprave o studiji utjecaja na okoliš. Praksa je pokazala da tijekom javne rasprave o zahvatu nema rasprave o mogućim alternativnim lokacijama zahvata. Drugi prijedlog je da se uvede obaveza identificiranja zainteresirane ili pogođene javnosti prilikom izrade studija utjecaja na okoliš te propišu investitoru obavezne konzultacije s pogođenom javnošću (primjerice da se u UPUO ubaci odredba o obaveznom navođenju ishoda konzultiranja javnosti u obavezni sadržaj studije utjecaja na okoliš).

Primjedba je nekih OCD-ova da mjere koje poduzima Vada RH, kako bi se u praksi provodile odredbe i načela Aarhuške konvencije koje se odnose na sudjelovanje javnosti, nisu dovoljne te da se moraju poboljšati. Sudjelovanje javnosti u PUO svodi se na obavezu nadležnog tijela da provede zakonom utvrđenu proceduru. Smatraju da se moraju poduzeti dodatne mjere, kao što su ulaganje u izobrazbu predstavnika javne uprave i širenje iskustva i dobre prakse među dionicima te poticanje kulture dijaloga u procesima odlučivanja. Također, treba se poticati praksa da nositelj zahvata informira zainteresiranu javnost i da se s njom konzultira prije podnošenja zahtjeva.

Primjedba OCD-a je da se objava rješenja na internetskim stranicama nadležnog tijela ne može smatrati neposrednim obavješćivanjem javnosti o odluci. Također sadržaj rješenja često sadrži vrlo štu informaciju o razlozima odbijanja podnesenih primjedbi. Smatraju da predstavnici javnosti koji su sudjelovali u javnim raspravama trebaju primiti pojedinačne odgovore na upućene komentare i primjedbe.

Navedite dodatne informacije o praktičnoj primjeni odredbi o sudjelovanju javnosti u odlučivanju u određenim djelatnostima iz članka 6., npr. postoje li statistike ili druge informacije o sudjelovanju javnosti u odlučivanju o određenim djelatnostima ili odlukama da se ne primjenjuju odredbe ovog članka na predložene djelatnosti u svrhe nacionalne obrane.

Odgovor:

/

Navedite važne adrese web stranica, ako su dostupne:

<http://puo.mzoip.hr/>

<http://gmo.hr>

Članak 7.

Navedite odgovarajuće praktične i/ili druge odredbe za sudjelovanje javnosti tijekom izrade planova i programa koji se odnose na okoliš. Opišite prenošenje važnih definicija iz članka 2 i uvjeta nediskriminacije iz članka 3, stavka 9.

Odgovor:

Važne definicije iz čl. 2. i uvjeti nediskriminacije iz čl. 3., stavka 9. navedeni su u odgovoru za čl. 4.

Relevantni su i čl. 7. st. 5., čl. 9. st. 1., čl. 15. i čl. 19. st. 3. i 4. Uredbe o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (NN 64/08, u daljnjem tekstu: USPUO), te čl.10. ZZZ-a. Primjenjuje se i ZZZP, članci 5. i 125., ZOV čl. 5.st.8. i čl. 39. Relevantan je i čl. 27. PKB.

U postupcima strateške procjene utjecaja na okoliš sukladno USPUO informiranje javnosti osigurava se već u postupku određivanja sadržaja strateške studije, provodi se javna rasprava o strateškoj studiji te se o izvješću o provedenoj strateškoj procjeni informira javnost.

Važno je naglasiti da javnost sudjeluje u postupku određivanja sadržaja strateške studije što nije propisano odredbama SEA Direktive EU, odnosno u zakonodavstvu RH je postupak u tom dijelu unaprijeđen. Ocijenjeno je da javnost treba sudjelovati i u postupku određivanja sadržaja strateške studije kako bi se u najranijoj fazi raspravila određena pitanja bitna za postupak strateške procjene. Uključivanje javnosti u ranoj fazi postupka doprinosi kvaliteti izrade strateške studije kao i cijelog postupka strateške procjene.

Sukladno ZZZP u postupku izrade prostornih planova i planova gospodarenja prirodnim dobrima treba od nadležnog Ministarstva pribaviti uvjete i mjere zaštite prirode koje se na odgovarajući način ugrađuju u navedene dokumente. Također, ako navedeni dokument u svom obuhvatu ima zaštićeni dio prirode treba prije donošenja pribaviti prethodnu suglasnost Ministarstva. Sudjelovanje javnosti tijekom izrade i donošenja prostornih planova provodi se kroz prethodne javne rasprave koje su obveza prema Zakonu o prostornom uređenju i gradnji te na taj način javnost ima uvid i u dio koji se odnosi i na zaštitu prirode. Također, javnost ima mogućnost uvida u izradu plana gospodarenja prirodnim dobrima ako je to propisano posebnim propisom na temelju kojeg se plan donosi. Sukladno ZZZP prijedlog planova upravljanja zaštićenim područjima javne ustanove dužne su staviti na uvid javnosti sukladno posebnom propisu kojim se uređuje zaštita okoliša.

Objasnite kakve mogućnosti postoje za sudjelovanje javnosti u izradi politika koje se odnose na okoliš.

Odgovor:

Primjenjuju se ZOZO, članci 17. i 164. i 165., te UISJ.

U nacionalnoj Strategiji održivog razvitka RH je definirano da će se ona provoditi putem akcijskih planova koji će se izraditi u suradnji tijela državne uprave s NVU i poslovnog sektora putem radionica. Tako su predstavnici NVU i poslovnog sektora od samog početka u uključeni u izradu nacrtu akcijskih planova.

Novi ZOZO iz 2013. godine uvodi pojam strategije umjesto pojma politika. Tako je izrada strateške procjene utjecaja na okoliš postala obavezna, osim za planove i programe, i za strategije.

Opišite sve prepreke na koje ste naišli tijekom provedbe bilo kojeg od stavaka članka 7.

Odgovor:

Predstavnici OCD-a smatraju da još uvijek ne postoji dublje razumijevanje razloga i koristi primjene SPUO, pa je stoga u Hrvatskoj do sada proveden ili započet postupak SPUO za vrlo mali broj planova i programa. Također smatraju da treba uspostaviti mehanizme poticanja javnosti na sudjelovanje

Prilog I Uredbe (USPUO) propisuje obvezni sadržaj strateške studije koji, između ostalog sadrži, i poglavlje kojim se prikazuju razlozi za odabir razmotrenih varijantnih rješenja te obrazloženje najprihvatljivijeg varijantnog rješenja i opis provedene procjene. Pored toga, čl. 19. propisuje da izvješće o provedenom postupku, između ostalog sadrži, i sažeti prikaz načina na koji su pitanja zaštite okoliša integrirana u plan i program te sažeti prikaz načina na koji su rezultati strateške studije, mišljenja tijela i/ili osoba iz čl. 15. st. 2. USPUO, primjedbe, prijedlozi i mišljenja javnosti te rezultati prekograničnih konzultacija ako su bile obvezne sukladno ZOZO-u, uzeti u obzir odnosno razmotreni pri donošenju odluke o usvajanju plana ili programa. No OCD smatraju da prihvaćanje i uvrštavanje zaključaka provedene strateške procjene utjecaja na okoliš, nisu obavezujući za izrađivača strategija, plana ili programa. Smatraju da ovo otežava proces integriranja SPUO u postojeći sustav planiranja, premda je svrha SPUO upravo "razbiti" tradicionalno sektorski usku i zatvorenu kulturu planiranja.

Povjerenstvo imenovano za stratešku procjenu pojedine strategije, plana ili programa ocjenjuje cjelovitost i stručnu utemeljenost strateške studije u odnosu na nacrt prijedloga plana ili programa te daje svoje mišljenje o najprihvatljivijoj varijanti plana/programa. To znači da na javnu raspravu dolazi samo jedna varijanta plana/programa pa javnost nema mogućnost uvida ni sudjelovanja u odlučivanju o alternativama. Prigovor je da se time javnosti onemogućava da sudjeluje u najvažnijem dijelu strateške procjene – odlučivanju o mogućim alternativama, budući da je temeljni cilj strateške procjene upravo procijena najboljeg mogućeg načina dolaženja do prethodno utvrđenog cilja strategije, plana ili programa.

Primjedba OCD-a je i da ZOZO nije uzeo u obzir da obveže privatne tvrtke koje pružaju javne usluge da izrade strateške procjene za planove i programe. No, pravni sustav RH osigurava da se ni jedan dokument ne može pripremati odnosno provoditi ako nije u skladu s dokumentima koji se donose na državnoj, regionalnoj i lokalnoj razini odnosno za koje je obavezan postupak SPUO.

Navedite dodatne informacije o praktičnoj primjeni odredbi o sudjelovanju javnosti u odlučivanju u određenim djelatnostima iz članka 7.

Odgovor:

U listopadu 2011.g. OCD Zelena Istra je organizirala seminar o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš (SPUO) na kojem je sudjelovalo više od 30 predstavnika OCD-a. Interes za seminar potvrdio je da je dobra informiranost nužna pretpostavka za uključivanje OCD-a u postupke SPUO. Iz istog razloga Zelena Istra je tiskala u veljači 2013.g. Priručnik o SPUO kako bi pružila pomoć onima koji žele razumjeti i uključiti se u postupak SPUO.

Nadzor nad provedbom mjera iz strateške studije je temeljni instrument koji osigurava učinkovitost SPUO. Njime se osigurava da plan i program zaista postižu postavljene ciljeve ili utvrđuju dodatne mjere ako se utvrdi da se ciljevi ne postižu. Stavak 3. čl. 19. USPUO propisuje da o izvješću o provedbi SPUO i donesenom planu i programu, nadležno tijelo informira javnost, tijela i/ili osobe određene posebnim propisima, tijela jedinica lokalne samouprave, tijela JP(R)S i druga tijela, kada su ta tijela sudjelovala u postupku strateške procjene te druge države koje su sudjelovale u

prekograničnim konzultacijama ako su bile obvezne sukladno ZOZO-u. Izvješće o provedenom postupku SPUO, između ostalog sadrži, način praćenja primjene mjera koje su postale sadržajem plana ili programa te način praćenja značajnih utjecaja na okoliš donesenog plana ili programa.

Prigovor da nije regulirano obavješćavanje javnosti o rezultatima nadzora o provedbi Programa praćenja stanja okoliša je prihvaćen te će se novom Uredbom detaljnije propisati obveza obavješćavanja javnosti o rezultatima praćenja stanja okoliša.

Navedite važne adrese web stranica, ako su dostupne:

Odgovor:

<http://puo.mzoip.hr/>

<http://www.zelena-istra.hr/?q=node/1207>

Članak 8.

Opišite kakvi se naponi ulažu u promicanje djelotvornog sudjelovanja javnosti dok tijela vlasti izrađuju provedbene propise i ostala opće primjenjiva pravno obvezujuća pravila koja bi mogla imati značajan utjecaj na okoliš. Do odgovarajuće razine opišite prenošenje važnih definicija iz članka 2 i uvjeta nediskriminacije iz članka 3, stavka 9.

Odgovor:

Sukladno članku 24. Zakona o procjeni učinaka propisa (NN90/11) te članku 18. i 19. Uredbe o provedbi postupka procjene učinaka propisa (NN 66/12), prilikom pripreme bilo kojeg zakona sa područja nacionalne legislative, potrebno je uključiti konzultacije s dionicima, savjetovanje javnosti i javne rasprave.

Važne definicije iz čl. 2. i uvjeti nediskriminacije iz čl. 3., stavka 9. navedeni su u odgovoru za čl. 4.

Mišljenja, primjedbe i prijedloge mogu dati svi građani bez razlike, sukladno ustavnom principu jednakopravnosti građana iz čl. 14. Ustava RH. Dopunom Poslovnika Vlade RH (NN 121/12) u čl. 30. st. 4. propisano je upućivanje prijedloga nacrtu propisa u obvezni postupak savjetovanja (sukladno Kodeksu savjetovanja sa zainteresiranom javnošću) te obveznu dostavu izvješća o provedenom savjetovanju uz prijedlog zakona i drugih propisa.

Ured Vlade Republike Hrvatske za udruge pripremio je godišnja izvješća o provedbi Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata u 2011. i 2012. godini. Izvješća su izrađena u suradnji s nadležnim ministarstvima i vladinim uredima te su pokazala značajan napredak u broju provedenih savjetovanja, ali i u interesu predstavnika zainteresirane javnosti za sudjelovanjem u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata. Prema dostavljenim podacima, u 2012. godini tijela državne uprave i vladini uredi proveli su postupak savjetovanja sa zainteresiranom javnošću za 144 zakona, drugih propisa i akata. To predstavlja veliki pomak u odnosu na 2011. godinu kada je provedeno ukupno 48 savjetovanja. Osim toga, tijekom 2012. zaprimljeno je 4786 pisanih prijedloga, očitovanja zainteresirane javnosti na prijedloge zakona, drugih propisa i akata što je značajno povećanje u odnosu na 173 zaprimljena pisana komentara tijekom 2011. godine.

Nekoliko je razloga koji su pridonijeli poboljšanju primjene Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata u 2012. godini. Prije svega, putem IPA projekta ojačani su kapaciteti Ureda za udruge za edukaciju koordinatore savjetovanja sa zainteresiranom javnošću, izrađen je program izobrazbe koordinatore i provedeno je nekoliko treninga i oglednih savjetovanja, izrađen je Priručnik za savjetovanje i ustanovljena je praksa redovitih sastanaka koordinatore savjetovanja. Zaokružen je normativni okvir za provedbu savjetovanja, a potreba i vrijednost savjetovanja prepoznati su i u mjerama provedbe akcijskog plana globalne inicijative Partnerstva za otvorenu vlast.

Na službenim internetskim stranicama tijela državne uprave u pravilu se objavljuju prijedlozi i nacrti strateških dokumenata, kao i prijedlozi ostalih zakona i pod zakonskih akata koji su u izradi. Javnost se poziva da u točno određenom roku svojim mišljenjima, prijedlozima i primjedbama sudjeluje u njihovoj izradi. Primjedbe se obrađuju i uzimaju u obzir čime je rad povjerenstava ili radnih skupina koje rade na izradi dokumenata transparentan. U rad povjerenstava često se uključuju predstavnici stručnih i znanstvenih institucija. Nacrti propisa se još obavezno proslijeđuju na mišljenje drugim tijelima, interesnim grupama, udrugama i pojedincima, Gospodarskom i socijalnom vijeću te se objavljuju na internetskim stranicama.

Opišite sve prepreke na koje ste naišli tijekom provedbe bilo kojeg od stavaka članka 8.

Odgovor:

Na internetskim stranicama Ureda za udruge Vlade RH uspostavljena je posebna podstranica posvećena savjetovanju sa zainteresiranom javnošću. Ured za udruge je u razdoblju od 1. siječnja do 1. travnja 2013. objavio na toj podstranici informacije o 29 savjetovanja. Međutim, neke OCD smatraju da Ministarstvo uprave treba osnovati posebni portal posvećen savjetovanju, na kojem bi postojala stalna komunikacija između tijela javne vlasti i zainteresirane javnosti o svim propisima u proceduri donošenja.

Osim poteškoća u pristupu informacijama u vezi sa savjetovanjima o propisima u proceduri, uočeno je da ima puno slučajeva kada je rok za javnu raspravu kraći od zakonom propisanih 30 dana.

Istaknuto je da je potrebno više financijski podupirati projekte i aktivnosti sudjelovanja OCD-a u izradi i praćenju programa, planova i propisa na lokalnoj i nacionalnoj razini.

Navedite dodatne informacije o praktičnoj primjeni odredbi o sudjelovanju javnosti na području pokrivenom člankom 8.

Odgovor:

U razdoblju od 2010. – 2013. godine bilo je više projekata OCD na temu jačanja provedbe Aarhuške konvencije u Hrvatskoj, koje su financirali/sufinancirali Ured za udruge Vlade RH, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva, IPA 2010 (više o projektima u Dodatak II i III).

U 2012.g. je napravljeno istraživanje o provođenju Kodeksa savjetovanja sa zainteresiranom javnošću u postupcima donošenja zakona, drugih propisa i akata na lokalnoj razini. Istraživanje je napravljeno u okviru projekta *Jačanje aktivnog sudjelovanja stanovnika lokalnih zajednica u društvenim procesima* kojega je financirala Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva. Istraživanje je koordinirala udruga ODRAZ-Održivi razvoj zajednice iz Zagreba u suradnji s drugim OCD-ima u Hrvatskoj. Rezultati istraživanja pokazuju da OCD smatraju da se zadnjih godina stanje na lokalnoj razini poboljšava, uočen je pomak u praksi, više u području informiranja, a manje u području savjetovanja. Međutim OCD koje su sudjelovale u istraživanju smatraju da stanje nije zadovoljavajuće te da ima puno koraka koje treba poduzeti da bi se postigla zadovoljavajuća razina savjetovanja (velike su razlike u praksi lokalne samouprave). Odgovornost je podijeljena; tijela javne vlasti trebaju pokazati više volje za provođenjem Kodeksa, a OCD trebaju više raditi na razvoju kapaciteta za kvalitetno sudjelovanje.

Navedite važne adrese web stranica, ako su dostupne:

<http://www.uzuvrh.hr/defaulthrv.aspx>

<http://civilnodrustvo.hr/frontpage>

<http://www.odraz.hr/hr/publikacije/publikacije/imaju-li-gradani-sto-za-reci>

Članak 9

Navedite zakonske, regulatorne i ostale mjere kojima se provode odredbe o pristupu pravosuđu iz članka 9.

Objasnite kako je proveden svaki stavak članka 9. Opišite prenošenje važnih definicija iz članka 2 i uvjeta nediskriminacije iz članka 3, stavka 9.

Odgovor:

Primjenjuju se članci 3., 14., 15., 16., čl. 18., 19., 26. i 29. Ustava RH (NN 85/10-pročišćeni tekst) te članak 8. ZPPI.

Temeljem čl. 3. Ustava RH (u daljnjem tekstu: Ustav), očuvanje prirode i čovjekova okoliša te vladavina prava predstavljaju jedne od najviših vrednota ustavnog poretka RH. Svatko u RH ima prava i slobode, neovisno o njegovoj rasi, boji kože, spolu, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, imovini, rođenju, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama i svi su pred zakonom jednaki (čl. 14. Ustava).

U RH jamči se ravnopravnost pripadnicima svih nacionalnih manjina (čl. 15. Ustava). Slobode i prava mogu se ograničiti samo zakonom da bi se zaštitila sloboda i prava drugih ljudi te pravni poredak, javni moral i zdravlje. Svako ograničenje slobode ili prava mora biti razmjerno naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju (čl. 16. Ustava).

Ustavom se jamči pravo na žalbu protiv pojedinačnih pravnih akata donesenih u postupku prvog stupnja pred sudom ili drugim ovlaštenim tijelom. Pravo na žalbu može biti iznimno isključeno u slučajevima određenima zakonom ako je osigurana druga pravna zaštita (čl. 18. Ustava).

Pojedinačni akti državne uprave i tijela koja imaju javne ovlasti moraju biti utemeljeni na zakonu. Zajamčuje se sudska kontrola zakonitosti pojedinačnih akata upravnih vlasti i tijela koja imaju javne ovlasti (čl. 19. Ustava). Svi su državljani RH i stranci jednaki pred sudovima i drugim državnim i inim tijelima koja imaju javne ovlasti (čl. 26. Ustava).

Svatko ima pravo da zakonom ustanovljeni neovisni i nepristrani sud pravično i u razumnom roku odluci o njegovim pravima i obvezama, ili o sumnji ili optužbi zbog kažnjivog djela (čl. 29. Ustava).

Pravo na pristup informacijama i ponovnu uporabu informacija prema čl. 8. ZPPI, pripada svim korisnicima na jednak način i pod jednakim uvjetima. Korisnici su ravnopravni u njegovu ostvarivanju. Tijela javne vlasti ne smiju staviti korisnike u neravnopravan položaj, a osobito na način da se pojedinim korisnicima informacija pruža prije nego ostalima ili na način kojim im se posebno pogoduje.

U članku 4. točki 53. ZOZO određeno je značenje pojma „prava na pristup pravosuđu“ To je pravo na izjavljivanje žalbe nadležnom tijelu, odnosno pravo na podnošenje tužbe nadležnom sudu, koje se ovim Zakonom, uz propisane uvjete, utvrđuje osobama – građanima, drugim fizičkim te pravnim osobama, njihovim skupinama, udrugama i organizacijama radi ostvarivanja prava na zdrav život i održiv okoliš i u svrhu zaštite okoliša i pojedinih sastavnica okoliša i zaštite od štetnog utjecaja opterećenja.

Načelo prava na pristup pravosuđu propisano je člankom 19. st. 1. i 2. te člancima od 154. – 172. ZOZO-a i člancima 25. i 26. ZPPI-a.

Odredbe o pristupu pravosuđu iz čl. 9. Aarhuške Konvencije sadržane su u pojedinim odredbama zakona RH, kako će to niže biti navedeno u odgovorima na pojedina pitanja, no kada bi određena odredba Konvencije bila u suprotnosti s određenim pravnim propisom RH, suci bi bili dužni izravno primijeniti odredbu Konvencije, budući da je ona po pravnoj snazi iznad zakona, naime međunarodni ugovori koji su sklopljeni i potvrđeni u skladu s Ustavom i objavljeni, a koji su na snazi, čine dio unutarnjeg pravnog poretka RH, a po pravnoj su snazi iznad zakona (čl. 141. Ustava).

Također, i posebno, opišite:

(a) u pogledu stavka 1, mjere poduzete kako bi se osiguralo da:

(i) svaka osoba koja smatra kako se njegovim ili njezinim zahtjevom za informacijom prema članku 4 nije postupalo sukladno odredbama toga članka ima pristup postupku ocjene pred sudom ili nekim drugim neovisnim i nepristranim zakonski utemeljenim tijelom;

Odgovor:

Svaka osoba (građanin i druga fizička te pravna osoba, njihove skupine, udruge i organizacije) koja smatra da je njezin zahtjev za informacijom u pitanjima zaštite okoliša zanemaren, neosnovano odbijen, bilo djelomično ili u cijelosti, ili ako na njega nije odgovoreno na odgovarajući način, ima pravo na zaštitu svojih prava sukladno posebnom propisu o pravu na pristup informacijama (čl. 19. st. 1. ZOZO-a).

Tijelo javne vlasti može rješenjem odbiti zahtjev za davanjem informacije o okolišu u slučajevima koje navodi čl. 158. st. 1. i 3. ZOZO-a. Protiv rješenja koje je izdalo nadležno upravno tijelo, odnosno Ministarstvo može se izjaviti žalba Povjereniku za informiranje u roku od 15 dana od dana dostave rješenja, sukladno ZPPI (čl. 158. st. 6. ZOZO-a).

U skladu s čl. 25. ZPPI-a, žalba se može izjaviti i kad tijelo javne vlasti, u propisanom roku, ne odluči o zahtjevu podnositelja. Povjerenik je dužan rješenje o žalbi donijeti i dostaviti stranki, putem prvostupanjskog tijela, najkasnije u roku od 30 dana od dana predaje uredne žalbe, ako se ne radi o iznimnim slučajevima koji se navode u čl. 25. st. 5. i 6. ZPPI-a. Kad utvrdi da je žalba osnovana, Povjerenik će rješenjem korisniku omogućiti pristup informaciji.

Protiv rješenja Povjerenika žalba nije dopuštena, ali se može pokrenuti upravni spor (čl. 26. ZPPI-a) pred Visokim upravnim sudom Republike Hrvatske. Visoki upravni sud Republike Hrvatske mora donijeti odluku o tužbi u roku od 90 dana. Tužba ima odgodni učinak ako je rješenjem omogućen pristup informaciji.

Upravni spor protiv rješenja Povjerenika može pokrenuti i tijelo javne vlasti koje je donijelo prvostupanjsko rješenje.

U slučajevima kada službenik propusti ispuniti svoju odgovornost u vezi pristupa informacijama ili sudjelovanja javnosti u skladu s čl. 19., postupa se sukladno čl. 102. do 109. Zakona o državnim službenicima (NN 49/12 ,37/13 i 38/13).

(ii) u okolnostima gdje je omogućena sudska ocjena ta osoba također ima pristup zakonom utvrđenom brzom, besplatnom ili jeftinom postupku razmatranja od strane tijela vlasti ili ocjene od strane nekog neovisnog i nepristranog tijela osim suda;

Odgovor:

ZOZO u pojedinim postupcima omogućava pokretanje drugostupanjskih postupaka unutar nadležnog tijela.

(iii) Konačne odluke prema ovom stavku su obvezujuće za tijelo vlasti koje posjeduje informaciju, a razloge treba navesti pisanim putem, barem tamo gdje je pristup informacijama odbijen;

Odgovor:

Prema čl. 10. Zakona o upravnim sporovima (NN 20/10, 143/12; u daljnjem tekstu ZUS) pravomoćna presuda suda obvezna je za stranke u upravnom sporu i njihove pravne sljednike. Pravomoćna presuda suda kojom se odlučuje o zakonitosti općeg akta obvezna je za sve. Prema čl. 81. st. 2. tuženik je vezan pravnim shvaćanjem i primjedbama suda. Nadalje, primjenjuje se ZPPI članak 23., 24., 25. i 26.

Što se tiče razloga koji moraju biti navedeni pisanim putem – primjenjuju se sljedeći članci ZUS-a čl. 60. Sadržaj presude i 62. Dostava presude, te čl. 65. st. 5. koji se odnosi na rješenje (sadržaj rješenja).

Nadalje, primjenjuje se članak 97 i 98. ZUP-a.

(b) Mjere poduzete kako bi se osiguralo da u okviru nacionalnog zakonodavstva, pripadnici zainteresirane javnosti koji udovoljavaju mjerilima navedenim u stavku 2. imaju pristup postupku ocjene pred sudom i/ili nekim drugim zakonski utemeljenim neovisnim i nepristranim tijelom, kako bi osporili materijalnu i proceduralnu zakonitost neke odluke, čina ili propusta u ovisnosti od odredbi iz članka 6;

Odgovor:

Primjenjuju se čl. 167. i 168. ZOZO-a kako slijedi. Da ima vjerojatan pravni interes u postupcima uređenim ZOZO-om u kojima je predviđeno sudjelovanje zainteresirane javnosti, smatrat će se svaka fizička i pravna osoba koja zbog lokacije zahvata i/ili zbog prirode i utjecaja zahvata može, u skladu sa zakonom, dokazati da joj je narušeno pravo. Podrazumijeva se da ima dovoljan (vjerojatan) pravni interes u postupcima uređenim ZOZO-om u kojima je predviđeno sudjelovanje zainteresirane javnosti pod uvjetima navedenim u čl.167. st. 2. i udruga civilnog društva koja djeluje na području zaštite okoliša.

Osobe koje su u svojstvu zainteresirane javnosti sudjelovale u postupcima uređenim ZOZO-om imaju pravo osporavati odgovarajući upravni akt tijela javne vlasti, za koji je ZOZO-om, odnosno posebnim zakonom predviđena mogućnost podnošenja žalbe odnosno tužbe te izjaviti žalbu ministarstvu nadležnom za zaštitu okoliša, odnosno podnijeti tužbu nadležnom sudu u skladu sa ZOZO-om i ZUS-om, a radi osporavanja zakonitosti akata, radnji ili propusta.

O odgovarajućem upravnom aktu tijela javne vlasti i pravu na izjavljivanje žalbe ministarstvu nadležnom za zaštitu okoliša, odnosno podnošenje tužbe nadležnom sudu osobe u svojstvu zainteresirane javnosti bit će obaviještene dostavom toga akta ako su podaci o osobi poznati tijelu javne vlasti, odnosno putem javne obavijesti ili na drugi primjeren način sukladno uredbi iz članka 160. stavka 2. ZOZO-a.

(c) u pogledu stavka 3., mjere poduzete kako bi se osiguralo da tamo gdje udovoljavaju mjerilima, ako ih ima, utvrđenima domaćim zakonodavstvom, pripadnici javnosti imaju pristup administrativnim ili sudbenim postupcima kojima se osporavaju djela i propusti privatnih osoba i tijela vlasti koji su u suprotnosti s odredbama domaćeg zakonodavstva koje se odnosi na okoliš;

Odgovor:

Primjenjuje se čl. 169. ZOZO-a kako slijedi. Fizička i pravna osoba koja ispunjava uvjete vezane uz pravni interes i smatra da je odlukom, radnjom i propustom tijela javne vlasti ili djelovanjem ili propuštanjem djelovanja fizičke ili pravne osobe (primjerice: operatera, onečišćivača) u pitanjima zaštite okoliša povrijeđen ZOZO, odnosno posebni zakon kojim je uređena zaštita pojedine sastavnice okoliša ili zaštita od utjecaja opterećenja te propisi doneseni na temelju tih zakona, imaju pravo, pred nadležnim sudom sukladno ovom Zakonu i posebnim propisima osporavati zakonitost donesene odluke, radnje i propusta u vezi sa zaštitom okoliša, te osporavati zakonitost djelovanja ili propuštanja djelovanja u pitanjima zaštite okoliša.

Zahtjev mora biti podnesen u propisanom obliku sukladno ZUS-u, u roku od 30 dana od dana dostave strankama, odnosno dana objave na internetskim stranicama tijela koje je donijelo odluku koja se osporava, odnosno od dana proteka roka za izvršenje radnje odnosno donošenje odluke. U zahtjevu mora biti navedeno i obrazloženo u čemu je sadržana odnosno na što se odnosi povreda propisa. Zahtjev mora biti potkrijepljen odgovarajućim dokazima.

(d) u pogledu stavka 4, mjere poduzete kako bi se osiguralo da:

(i) postupci navedeni u stavcima 1, 2 i 3 osiguravaju odgovarajuće i djelotvorne pravne lijekove;

Odgovor:

Prema ZOZO na rješenje je moguće izjaviti žalbu ili ako žalba nije dopuštena može se pokrenuti upravni spor.

Pravo na pravni lijek propisano je i čl. 12. ZUP-a, nadalje primjenjuje se čl. 66. ZUS-a. Pravni lijekovi predviđeni ZUP-om su: žalba (čl. 105.), prigovor (čl. 122.), obnova postupka (čl. 123.), oglašivanje rješenja ništavim (čl. 128.) te poništavanje i ukidanje rješenja (čl. 129.), za odluke koje donose nadležna tijela u prvom stupnju, sukladno propisima o sustavu državne uprave, dok je ZUSom predviđeno pokretanje upravnog spora u skladu s čl. 12. Pravni lijekovi predviđeni ZUS-om su: žalba čl. 66. do 75., obnova spora čl. 76. i 77. i zahtjev za izvanredno preispitivanje zakonitosti pravomoćne presude čl. 78. U skladu s člancima od 83. do 88. vrši se ocjena zakonitosti općih akata, te se čl. 89. propisuje poseban način rješavanja upravnih sporova sudskom nagodbom.

Člankom 26. st. 2. ZUS-a propisano je da sud može odlučiti da tužba ima odgodni učinak ako bi se izvršenjem pojedinačne odluke ili upravnog ugovora tužitelju nanijela šteta koja bi se teško mogla popraviti, ako zakonom nije propisano da žalba ne odgađa izvršenje pojedinačne odluke (što Zakonom o zaštiti okoliša nije propisano), a odgoda nije protivna javnom interesu.

U skladu s čl. 3. ZUS-a predmet upravnog spora može, među ostalim, pod određenim uvjetima biti: ocjena zakonitosti pojedinačne odluke javnopravnog tijela, ocjena zakonitosti postupanja javnopravnog tijela i ocjena zakonitosti propuštanja javnopravnog tijela iz područja upravnog prava da u zakonom propisanom roku odluči o pravu, obvezi ili pravnom interesu ili redovitom pravnom lijeku stranke odnosno da postupi prema propisu.

U skladu sa čl. 1047. Zakona o obveznim odnosima (NN 35/05 i 41/08) svatko može zahtijevati od drugoga da ukloni izvor opasnosti od kojega prijete znatnija šteta njemu ili drugome, kao i da se suzdrži od djelatnosti od koje proizlazi uznemirivanje ili opasnost štete, ako se uznemirivanje ili šteta ne mogu spriječiti odgovarajućim mjerama. Sud će na zahtjev zainteresirane osobe narediti da se poduzmu odgovarajuće mjere za sprječavanje nastanka štete ili uznemirivanja ili da se ukloni izvor opasnosti, na trošak posjednika izvora opasnosti, ako ovaj sam to ne učini.

Ako šteta nastane u obavljanju općekorisne djelatnosti za koju je dobiveno odobrenje nadležnog tijela, može se zahtijevati samo naknada štete koja prelazi uobičajene granice (prekomjerna šteta). Ali se u tom slučaju može zahtijevati poduzimanje društveno opravdanih mjera da se spriječi nastupanje štete ili da se ona smanji.

Nadalje primjenjuje se čl. 25., 26. i 59. ZPPI-a.

(ii) takovi postupci na drugi način udovoljavaju uvjetima ovog stavka;

Odgovor:

Sudska zabrana propisana je čl. 170. ZOZO-a. U postupku osporavanja odluka, radnji i propusta tijela javne vlasti te djelovanja ili propuštanja djelovanja pravnih i fizičkih osoba u pitanjima zaštite okoliša, nadležni sud može:

- naložiti operateru, onečišćivaču odnosno tijelu javne vlasti, da poduzmu sve nužne mjere, uključujući i obustavu određenih djelovanja odnosno djelatnosti,
- obvezati operatera odnosno onečišćivača na plaćanje odgovarajuće naknade Fondu za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost,
- utvrditi nužne privremene mjere i naložiti operateru, onečišćivaču odnosno tijelu javne vlasti njihovu provedbu,
- ili donijeti drugu primjerenu odluku sukladno zakonu.

Sudski postupci trebaju biti pravični, jednakopravni, pravodobni i ne toliko skupi da bi se time spriječilo njihovo provođenje, a što je propisano ZOZO čl. 172. prema kojem je svaki sudski postupak iz područja zaštite okoliša hitan te čl. 8. ZUS-a koji propisuje žurnost postupanja.

Po pitanju pravičnosti i jednakopravnosti ZUS unutar čl. 5., 6., 7. i 9. te ZUP čl. 5., 6., 7. i 8. propisuje predmetne mjere.

Troškove postupka koji ne bi smjeli biti skupi propisuje ZPPI unutar čl. 19. St. 1. i 2. te se navodi da se na pristup informacijama u postupcima pred tijelima javne vlasti ne plaćaju upravne i sudske pristojbe. Tijelo javne vlasti međutim ima pravo tražiti od korisnika naknadu stvarnih materijalnih troškova koji nastanu pružanjem informacije, kao i na naknadu troškova dostave tražene informacije.

(e) u pogledu stavka 5, mjere poduzete kako bi se osigurala obaviještenost javnosti o pristupu postupcima administrativne i sudbene ocjene.

Odgovor:

Primjenjuje se čl. 168. st. 1. i 2. ZOZO-a.

Jedno od načela ZUP-a je načelo pomoći stranci te obvezuje tijelo koje vodi postupak na brigu da neznanje i neukost stranke i drugih osoba ne budu na štetu prava što im po zakonu pripadaju.

Opišite sve prepreke na koje ste naišli tijekom provedbe bilo kojeg od stavaka članka 9.

Odgovor:

Primjedbe su da ZOZO ne predviđa suspenzivan učinak tužbe iz područja zaštite okoliša tj. ne predviđa da tužba odgađa izvršenje zahvata, čak ni u slučaju kad bi moglo doći do velike štete u okolišu i za stanovništvo što smatraju nije u skladu s Aarhuškom konvencijom. Ova situacija se objašnjava na način da ZOZO ne predviđa ovu mogućnost, jer određivanje odgovornog učinka tužbe u RH donosi Upravni sud u upravnom sporu koji se vodi. S tim u vezi nadležni sud utvrđuje da li bi moglo doći do velike štete u okolišu, za što postoji i sudska praksa (PB: 2 UsI-1472/12-24). Upravni sud u Rijeci dobio je prijedlog tužitelja za određivanje odgovornog učinka tužbe u upravnom sporu protiv rješenja MZOIP u postupku PUO rekonstrukcija TE Plomin uz obrazloženje: *Sud je utvrdio da izvršenjem osporene odluke tuženika ne može nastupiti šteta vezana za realizaciju zahvata, te da izvršenje osporene odluke ne prejudicira ishod postupaka u ostalim upravnim stvarima koje je potrebno riješiti prije eventualnog početka realizacije zahvata, odnosno prije eventualnog početka rada bloka C Plomin. Nadalje odredbom članka 6. stavka 4. Arhuške konvencije propisana je dužnost stranaka Konvencije da osiguraju rano sudjelovanje javnosti kada su sve mogućnosti otvorene i kada se može osigurati djelotvorno sudjelovanje javnosti. Podnositelji prijedloga i sami navode da im je u predmetnom postupku omogućeno dovoljno rano sudjelovanje, dok, prema ocjeni ovog Suda, podnositelji u preostalom dijelu svoje argumentacije vezane za primjenu odredbe članka 6. stavka 4. Arhuške Konvencije u znatnoj mjeri prelaze normativni doseg spomenute odredbe.....odredbama članka 26. ZUS-a određivanje odgovornog učinka tužbe normirano je kao iznimka od općeg pravila da tužba u upravnom sporu nema odgodni učina, s vrlo strogo propisanim iznimkama od tog pravila, te da spomenuti pravni okvir razumijeva, između ostalog, nužnost postojanja nedvojbene i neposredne uzročno-posljedične veze između izvršenja osporene odluke i vjerojatnosti nastanka teško popravljive štete za tužitelja, koja veza ovdje nije utvrđena, zbog prethodo navedenog razloga.*

Iz navedene presude je razvidno da je u RH određivanje odgovornog učina tužbe regulirano ZUS-om te da je postojećom praksom pokazano da se o ovoj stvari oslučuje u prijeraspornoj fazi spora.

Primjedba: Konvencija ne predviđa uvjet da se pravo na pristup pravosuđu ograniči samo na one osobe koje su u svojstvu zainteresirane javnosti sudjelovale u postupcima u kojima žele izjaviti pravni lijek odnosno podnijeti tužbu. Naime, budući da Konvencija u čl. 9. st. 3. jamči pravo na pristup pravosuđu protiv akata, radnji i propusta koji su protivni domaćem pravu okoliša, tada bi zainteresirana javnost (ili barem jedan dio zainteresirane javnosti) ionako mogla ostvarivati pravo na tužbu temeljem st. 3., ako bi joj bilo onemogućeno podnijeti tužbu temeljem st. 2. čl. 9. Stoga smatraju da nema smisla ograničavati pravo na pristup pravosuđu temeljem čl. 9. st. 2. samo na one osobe koje su zaista sudjelovale u postupcima. Isto tako, nikakve dodatne pretpostavke ne smiju se postavljati udrugama koje ispunjavaju uvjete prema kojima se mogu smatrati zainteresiranom javnošću (vidi presudu Europskog suda pravde u predmetu C-115/09).

Primjedba: odnosi se na čl. 171. ZOZO-a koji predviđa mogućnost da tvrtka, odnosno druga pravna i fizička osoba imaju pravo tražiti naknadu obične štete i izmakle koristi od osobe koja je osporavala neku odluku, radnju i propusta u vezi sa zaštitom okoliša. Uvjet za to jest da se utvrdi da je podnositelj zahtjeva zlorabio svoje pravo prema odredbama ZOZO. Prigovor je da kriteriji za procjenu zlorabe nigdje nisu navedeni te da takvo zakonsko rješenje dovodi u neizvjestan i neravnopravan položaj osobe koje se žele koristiti zajamčenim pravom na pristup pravosuđu što je protivno Ustavu RH.

Objašnjenje je da se navedenim člankom htjelo osigurati da se postupci u zaštiti okoliša ne koriste u druge svrhe. Zlorabiti pravo začu da se za financijsku ili drugu korist podnose pravni lijekovi koji su dostupni samo zainteresiranoj javnosti kako je to uređeno ZOZO-om. Navedena odredba u skladu je sa Kaznenim zakonom te se ovdje pojavljuje kao upozorenje potencijalnim zloporabiteljima toga prava. Bez obzira na ovaj članak ZOZO-a, pravo podnošenja zahtjeva za nadoknadom štete u slučaju izmaknute dobiti zbog zlorabe prava postoji u pravnom sustavu RH. Utemeljenost tužbe za Zloporabu podnositelj mora dokazati pred sudom. Navedenom odredbom su zaštićeni, kako interes

javnosti (da se tužbe podnose samo tamo gdje je i kada je to opravdano), tako i interes nositelja zahavata/operatera.

Primjedba: čl. 169. ZOZO koji se odnosi na osporavanje odluka, radnji i propusta tijela javne vlasti te djelovanja ili propuštanja djelovanja pravnih i fizičkih osoba u pitanjima zaštite okoliša nije u skladu s Aarhuškom konvencijom i iz razloga što OCD u pravilu neće moći dokazati da im je narušeno pravo, budući da one većinom djeluju u svrhu zaštite općih interesa, a ne vlastitih. Smatra se da čl. 169. st. 1. uvodi dvostruke uvjete za osporavanje postupovne i materijalne zakonitosti donesene odluke, radnje i propusta u vezi sa zaštitom okoliša te je time zapravo sužen pristup pravosuđu.

Rok za podnošenja zahtjeva (čl. 169. st. 2. ZOZO) je 30 dana i mora biti podnesen u propisanom obliku sukladno posebnom propisu. Primjedba je da su rokovi strogi i da nisu razumni (zahtjev nadležnom sudu mora biti podnesen u roku od 30 dana od dana donošenja odluke koja se osporava, ili u slučaju radnje i propusta u roku od 15 dana od dana proteka roka za izvršenje radnje odnosno donošenje odluke). Objašnjenje je da su rokovi u ZOZO-u u skladu sa ZUP-om.

Primjedba: Članak 253. ZOZO odnosi se na postupanje po prijavi – inspektor obavještava podnositelja prijave o utvrđenom činjeničnom stanju. Inspektor može utvrditi da nema povrede ZOZO-a i propisa donesenih na temelju ZOZO-a koje je ovlaštena nadzirati inspekcija zaštite okoliša i da nema opravdanog razloga za daljnje vođenje postupka. No, podnositelj prijave može zahtjevati izvođenje dokaza pa se u tom slučaju postupak nadalje vodi po zahtjevu podnositelja prijave i troškove daljnjeg vođenja postupka u cijelosti snosi podnositelj prijave. Prigovor je da čak i kada inspekcija prvotno utvrdi da nema opravdanog razloga za daljnje vođenje postupka, ne bi trebalo naplatiti daljnji trošak inspeksijskog nadzora. Argument je da je zdrav okoliš i očuvanje prirode interes koji se tiče svakoga te je na taj način i sam Ustav odredio da je država ta koja osigurava uvjete za zdrav okoliš.

Primjedba: Visina troškova sudskih postupaka i dalje predstavlja prepreku te treba pokrenuti poboljšanja. Naime, prema stajalištu Odbora za usklađenost, vrlo je nepravredno naplaćivati cjelokupne troškove spora strankama koje u sporu nisu uspjele, ali koje su sporove pokrenule u prvom redu zbog zaštite javnog interesa (okoliša). Sudovi bi navedenu okolnost morali uzeti u obzir kada odlučuju o troškovima spora (vidi odluku u predmetu ACCC/C/2008/27).

Prema čl. 79. st. 3. ZUS-a stranka koja izgubi spor u cijelosti snosi sve troškove spora, ako zakonom nije drukčije propisano. Prijedlog je da se stoga predvide posebne zakonske odredbe o snošenju troškova, kada se radi o tužbama podnesenim zbog interesa zaštite okoliša koji uključuje i javni interes (primjerice u ZOZO-u). Predlaže se i uvođenje besplatne pravne pomoći OCD-ovima kada se radi o zaštiti okoliša.

Navedite dodatne informacije o praktičnoj primjeni odredbi o pristupu pravosuđu u skladu s člankom 9, npr. postoje li statistike o okolišnom pravu i postoje li mehanizmi pomoći za uklanjanje ili smanjenje financijskih i ostalih prepreka pristupu pravosuđu?

Odgovor:

- smanjenje prepreka pristupa pravosuđu:

Prema čl. 5. Zakona o sudskim pristojbama (NN 74/95, 57/96, 137/02, 26/03, 125/11, 112/12) pristojbe u upravnom sporu plaćaju se samo ako sud odbije ili odbaci tužbu. Nadalje, tužitelji u sporovima o naknadi štete zbog onečišćenja okoliša oslobođeni su od plaćanja pristojbi u skladu s člankom 16. točkom 17. Zakona o sudskim pristojbama.

Nadalje, primjenjuje se čl. 1. st. 2., 5., 5a i 8. Zakona o besplatnoj pravnoj pomoći (NN 62/08, 44/11-Odluka Ustavnog suda RH, 81/11). Izmjenama u 2011.g. financijski kriteriji su manji nego prije, čime se povećava mogući broj korisnika besplatne pravne pomoći.

Trenutno su u parlamentarnoj proceduri izmjene i dopune postojećeg zakonskog teksta, a unutar kojeg su predložene izmjene financijskih kriterija, koji su u odnosu na postojeći zakon još oslabljene te se time otvara još veći krug mogućih korisnika besplatne pravne pomoći.

U poboljšanju ostvarivanju prava na pristup pravosuđu doprinijela je i reforma upravnog sudstva i upravnog postupanja. Uvedeno je novo ustrojstvo upravnog sudovanja. U prvom stupnju osnovala su se 4 regionalna upravna suda a u drugom stupnju je Visoki upravni sud RH.

U upravno sudovanje uvedena je usmena kontradiktorna rasprava, pravo na žalbu i mogućnost sudske kontrole utvrđivanja činjeničnog stanja u upravnom postupku i kao što je već spomenuto, osnivanje dvostupanjskog sudovanja. Učinkovitiji rad upravnih sudova također doprinosi većoj transparentnosti rada upravnih tijela i institucija te predstavlja važnu ulogu u borbi protiv korupcije.

Važan aspekt modernizacije upravnog postupka je njegova fleksibilnost koja će omogućiti upravnim tijelima da se bolje prilagode promjenjivim i složenim zadacima te da u kraćem roku donose odluke.

- statistika o okolišnom pravu:

U skladu sa statističkim podacima Visokog upravnog suda RH, a vezano uz ZPPI (okoliš), glede zaštite okoliša zaprimljeno je 23 predmeta u razdoblju od 1. siječnja 2011. do 31. prosinca 2012., a riješeno je 68 predmeta. Od navedenog broja dvije presude donesene su po ZPPI u odnosu na okoliš. U pogledu primjene Zakona o otpadu u istom razdoblju primljena su 72 predmeta i riješeno je 149 te u pogledu primjene Zakona o vodama primljeno je 4 predmeta a riješeno je 10 predmeta.

- projekti

U okviru projekta , *Dijalogom s civilnim društvom do boljeg okoliša* kojeg koordinira OCD Zelena Istra cilj je poboljšati primjenu Aarhuške konvencije u Hrvatskoj. Ostvarenje cilja mjerit će se brojem mjera koje će poduzeti vertikalni akteri (tijela središnje, regionalne i lokalne uprave) s ciljem poboljšanja primjene odredbi Aarhuške konvencije (poboljšanje načina informiranja i sudjelovanja javnosti) i mjera koje će poduzeti horizontalni akteri (građani, udruge) u praćenju provedbe javnih politika povezanih s Aarhuškom konvencijom (shadow reporti, žalbe i tužbe na činjenje i nečinjenje nadležnih tijela) te usporedba mjera poduzetih za trajanja projekta s dvije godine koje su projektu prethodile.

OCD Gong zajedno s udrugom Zelena Istra i udrugama iz Bosne i Hercegovine (MPD inicijative), Crne Gore (Mans), Italije (Adriatic GreeNet) i Belgije (European Environmental Bureau) od siječnja 2010. do kolovoza 2011. proveo je projekt pod nazivom "Provedba Aarhuške konvencije u zemljama Jadrana". Projekt, koji je financirala Europska komisija i u manjem dijelu Veleposlanstvo Republike Finske, imao je za cilj unaprjeđenje standarda primjene Aarhuške konvencije, naročito dijela koji se odnosi na pristup pravosuđu u pitanjima okoliša. Glavna aktivnost u projektu bila je provođenje specijaliziranog edukacijskog programa za suce, odvjetnike i novinare iz Hrvatske, Bosne i Hercegovine i Crne Gore, koji su odabrani temeljem međunarodnog natječaja. Vrijednost programa priznala je i hrvatska Pravosudna akademija koja je, sukladno svojim standardima, hrvatskim sucima polaznicima vrednovala sudjelovanje na seminarima.

Projektom se jačala uloga organizacija civilnog društva kroz razvijanje partnerstva i međusobnog umrežavanja organizacija koje se bave zaštitom okoliša te organizacija koje se bave demokratizacijom i transparentnošću, s ciljem kvalitetnijeg nadzora provedbe obaveza koje proizlaze iz Aarhuške konvencije.

- Pravosudna akademija

Pravosudna akademija organizirala je jednodnevni seminar pod nazivom „Provedba Aarhuške konvencije“ u okviru projekta IPA 2008 „Provedba Aarhuške konvencije u zemljama Jadrana“. Svrha seminara bila je upoznati suce i sudske savjetnike s važnošću Aarhuške konvencije za razvoj demokracije i civilnog društva, a s ciljem unaprjeđenja standarda primjene jednog od tri stupa Aarhuške konvencije (pristup pravosuđu u pitanjima okoliša, ali i pristup informacijama i sudjelovanje javnosti u donošenju odluka o pitanjima zaštite okoliša. Na seminaru je sudjelovalo ukupno 66 sudaca i sudskih savjetnika.

Pravosudna akademija je sudjelovala u organizaciji dviju radionica pod nazivom „Usavršavanje inspektora zaštite okoliša i predstavnika ključnih dionika“ u okviru projekta IPA 2008 „Provedba novog Zakona o zaštiti okoliša usklađenog sa zakonodavstvom EU-a u slučajevima kaznenih djela

protiv okoliša.“ Na njima je sudjelovalo ukupno 11 sudaca i državnih odvjetnika. Obje radionice održane su u 2011. godini.

S obzirom da se jedna od odredbi Konvencije odnosi na edukaciju pravosudnih dužnosnika, Pravosudna akademija kontinuirano provodi edukaciju pravosudnih dužnosnika u odnosu na okoliš.

Navedite važne adrese web stranica, ako su dostupne:

<http://www.mprh.hr/Default.aspx>

<http://www.pak.hr/Default.aspx?sec=16>

Članci 10-22 nisu za nacionalnu provedbu.

Opće primjedbe o cilju Konvencije:

Navedite kako provedba Konvencije doprinosi zaštiti prava svake osobe sadašnje i budućih generacija na život u okolišu prikladnom za njegovo ili njezino zdravlje i dobrobit.

Odgovor:

Očuvanje prirodnih bogatstava i zaštita ljudskog okoliša od visokog su interesa za ljudsku zajednicu i kvalitetu života sadašnjih i budućih generacija, a u RH su prepoznati kao ustavna vrednota i uživaju osobitu zaštitu (čl. 2. st. 4. alineja 2. Ustava).

U promjenama Ustava (NN 76/2010), u čl. 38. st. 4 propisano je da se „Jamči pravo na pristup informacijama koje posjeduju tijela javne vlasti. Ograničenja prava na pristup informacijama moraju biti razmjerna naravi potrebe za ograničenjem u svakom pojedinom slučaju te nužna u slobodnom i demokratskom društvu, a propisuju se zakonom”.

Dodatak I.

Stručnjaci AZO redovito održavaju predavanja i prezentacije putem kojih informiraju javnost o različitim temama vezanim za okoliš te tiskaju, distribuiraju i objavljuju na svojim internetskim stranicama publikacije namijenjene široj ili stručnoj javnosti, od kojih izdvajamo:

2011. – 2013.:

- Brošura o okolišnim pokazateljima „Okoliš na dlanu I – 2011.“, „Okoliš na dlanu I – 2012.“ „Okoliš na dlanu I – 2013.“ na hrvatskom, i na engleskom jeziku pod nazivom „The Environment in Your Pocket I“
- Godišnja Izvješća o radu AZO
- Priručnik za vođenje podataka o otpadu za 2011.
- Odabrani pokazatelji stanja okoliša u Republici Hrvatskoj u 2011., i za 2012.
- Letak „Otpad u brojkama 2011.“, „Otpad u brojkama 2012.“, „Otpad u brojkama 2013.“
- Izvješće o stanju okoliša u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2005. – 2008. (hr i en verzija objavljena na internet)
- EKO – PRIRUČNIK Gospodarenje otpadom u radionicama za servisiranje i održavanje vozila
- Pregled podataka o korištenju zemljišta i promjenama u korištenju zemljišta u RH
- Publikacija i plakat pod naslovom „Priroda je(i) u gradovima“
- Letak „Agencija za zaštitu okoliša“
- Letak “Kako planiranjem unaprijed spriječiti nastanak otpada od hrane”
- Letak “Kako izbjeći i smanjiti nastanak otpada u kućanstvima i uredima – praktični savjeti”

Dodatak II.

Ured za udruge Vlade RH korisnička je institucija dviju shema bespovratnih sredstava vezanih za zaštitu okoliša u okviru kojeg su financirani projekti udruga koje sudjeluju u promicanju odgoja i obrazovanja o okolišu i promicanju svijesti o okolišu:

IPA 2008 Razvoj kapaciteta nevladinih organizacija za nadgledanje usklađivanja s pravnom stečevinom EU u području održivog upravljanja prirodnim izvorima i regionalnog održivog razvoja u urbanim i ruralnim područjima (provedba je završila):

- Zelena akcija, *Održiva upotreba obnovljivih prirodnih resursa (SURE NaRe)* – cilj je bio povećati kapacitete i umrežavanje hrvatskih organizacija civilnog društva u izvršavanju analiza politika, nadzoru i zagovaranju inicijativa fokusiranih na politike održivog korištenja obnovljivih prirodnih resursa (šume, biološka raznolikost, zrak, tlo i voda) te njihove dosljednosti sa EU politikama;
- Ekološko društvo PAN – Karlovac, *Upravljanje i očuvanje rijeka grada Karlovca* – cilj je bio ojačati učinkovitost organizacija civilnoga društva u Karlovačkoj županiji u sustavnom nadzoru i zagovaranju razvoja politika održivog razvoja i integriranog pristupa upravljanja vodama, razviti upravljanje i strategiju zaštite karlovačkih rijeka u međusektorskom partnerstvu te uspostaviti multisektorski odbor za koordinaciju aktivnosti Strategije te praćenje provedbe;
- Energetski institut „Hrvoje Požar“, *Javno zagovaranje i praćenje politika obnovljivih izvora energije (REPAM)* – cilj je bio povećanje efikasnost sudjelovanja hrvatskih OCD-a u praćenju i zagovaranju obnovljivih energetskih izvora, kreiranje partnerske platforme između hrvatskih OCD-a radi jačanja njihovog sudjelovanja u lokalnim i regionalnim politikama obnovljivih energetskih izvora i procesa donošenja odluka;
- DOOR – Društvo za oblikovanje održivog razvoja, *Sudjelovanje građana u akcijskom planiranju energetske učinkovitosti* – cilj je bio poticanje strukturiranog dijaloga i formaliziranih konzultacija između hrvatskih OCD-a i državne uprave u procesu kreiranja, nadzora i evoluiranja nacionalnih javnih politika u području energetske učinkovitosti kroz razvijanje socijalno osjetljive nacionalne politike energetske učinkovitosti uz pomoć širokih javnih konzultacija i procesa diskusije;
- ODRAZ – Održivi razvoj zajednice, *Zajedno za održivi razvoj Hrvatske* - cilj je bio jačanje kapaciteta i utjecaja postojećih nacionalnih mreža OCD-a kako bi postali priznati partner javnom sektoru u nadzoru i evaluaciji politika održivog razvoja na svim razinama sukladno relevantnim EU praksama te jačanje kapaciteta i razvijanje novih sposobnosti lokalnih/regionalnih OCD-a koje se bave održivim lokalnim razvojem u zagovaranju politika održivog razvoja te nadzoru i evaluaciji njene implementacije;
- Baltic Environmental Forum Deutschland e.v. (BEF), *Promocija i testiranje soft mjera za uštedu energije u Hrvatskoj (ENCRO)* – cilj je bio doprinijeti uštedi energije te time smanjenju emisije stakleničkih plinova prouzrokovane potrošnjom energije u privatnim kućama, te povećati svijest i znanje građana mjerama energetske učinkovitosti te mjerama uštede energije.

IPA 2010 Potpora doprinosu OCD-a u razvoju, provedbi, promicanju i praćenju provedbe politika održivog razvoja i zaštite okoliša (provedba je u tijeku):

- Zelena akcija, *Podrška u prijenosu okolišnih politika – STEP* – cilj je povećati kapacitet lokalnih OCD-a za stvaranje i praćenje politike zaštite okoliša i prirode Zagrebačke, Karlovačke i Primorsko - goranske županije te poboljšati javni dijalog i suradnju između lokalnih OCD-a i lokalne vlasti radi transparentne i participativne politike zaštite okoliša i prirode politike u navedenim županijama. Aktivnosti će uključivati radionicu o pristupu informacijama i sudjelovanju javnosti u pitanjima zaštite okoliša, seminar o sudjelovanju javnosti u postupcima u pitanjima zaštite okoliša i prirode te informiranje građana i nadzor zaštite prirode i okoliša putem Zelenog telefona;
- Zelena Istra, *Dijalogom s civilnim društvom do boljeg okoliša* – cilj je izgradnja kapaciteta okolišnih OCD-a za praćenje i provedbu Aarhuške konvencije u Hrvatskoj s naglaskom na pristup pravosuđu; Jačanje suradnje tijela javne uprave na državnoj i lokalnim razinama i akademskih institucija s okolišnim OCD-ima; Jačanje svijesti javnosti o pravu na pristup informacijama, sudjelovanju javnosti i pravu na pristup pravosuđu u pitanjima okoliša;
- DOOR - Društvo za oblikovanje održivog razvoja – *Lokalni energetski dijalog (LED)* - cilj je uspostava javnog dijaloga između nevladinog sektora, jedinica lokalne samouprave i građana kroz razvoj tri lokalna Akcijska plana održivog korištenja energije (SEAP), te povećanje

svijesti javnosti o održivom energetsom razvoju u tri (ruralna) područja LAG-ova (22 općine). Oformit će se i 3 lokalna edukativna centra u Sjeverovcu – Sisačko Moslavačka županija, Rečica –Karlovačka županija i Višnjan – Istarska županija, a bit će usmjereni na praktične primjere održive energije koji bi trebali ojačati lokalne kapacitete za edukaciju i djelovanje na području donošenja politika;